

GLG

GG — Bled
GG — Kranj
ALPLES — Železniki
JELOVICA — Škofja Loka
LIP — Bled
ZLIT — Tržič
AERO-CELULOZA — Medvode
GRADIS-LIO — Škofja Loka

LETO VI ŠTEV. 2 1981

GLASILO SESTAVLJENE ORGANIZACIJE: ZDRUŽENO GOZDNO IN LESNO GOSPODARSTVO »GLG« BLED

V ospredju je izvoz

Izvozna prizadevanja jugoslovanske industrije so zadnje tedne politično in ekonomsko vzpodbujena kot še nikoli dosedaj. Zelo malo časa in možnosti imamo namreč, da nadoknadimo primanjkljaje in odpravimo vse negativne postavke, ki smo si jih nabrali predvsem v zadnjih letih. Notranjo inflacijo, ki smo jo, kot da ekonomisti in politiki tega niso vedeli, pospeševali z neupravičeno hitro rastjo osebnega in družbenega standarda, nesmotrnim investiranjem v gospodarstvu, administriranje v gospodarski politiki smo blažili z emisijo dinarja, to pa pokrivali z najemanjem kreditov v tujini. Sedanje kritično obdobje je predvsem zaradi energetske krize, ki je povzročila skokovito rast cen nafte, nastopilo prej kot bi bilo po trendu iz preteklih let pričakovati.

Da bi si Jugoslavija le zagotovila nadaljnji razvoj smo se pač morali pričeti prepričevati v resnost stanja in seveda z resnejšim in smotrnejšim poseganjem v ekonomske odnose s tujino.

Vse pravne osebe, ki v svojem poslovanju ustvarjajo ali trošijo devize, so članice Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino — SISEOT in so za srednjeročno obdobje do leta 1985 sklenile Samoupravni sporazum o ekonomskih odnosih s tujino. S tem sporazumom so opredeljene pravice in dolžnosti do ustvarjanja in iz ustvarjenih deviz, do možnosti uvoza opreme, reprodukcijskega materiala, kreditnih odnosov s tujino, terminskega nakupa deviz, obveznega interesnega združevanja deviz, združevanje deviz v reprodukcijski verigi, ipd. Tako je v 12. členu opredeljeno, da člani SISEOT, ki ustvarjajo konvertibilne devizne prilive, 65 % tega priliva koristijo za plačevanje svojega

uvoza ali jih združujejo v svojem interesu. Po 13. členu pa se 35 % priliva obvezno ob dotoku prodaja banki in so te devize namenjene za potrebe organov in organizacij DPO, za uvoz nafte, plina in potrebe ostale energetike, za obmejna sodelovanja, za kritje potreb članov s področja svobodne menjave dela, ipd., torej za skupne potrebe.

Pravica do razpolaganja z dogovorjenim prilivom v višini 65 % je ena od ključnih planskih in tekočih postavk izvoznikov, dočim pa je za družbo prioritarno, da zbere potrebni znesek za kritje skupnih potreb in je vabsolutnemznesku opredeljen v plačilno-devizni bilanci SFRJ in republike. Da bi družba zagotovila ta znesek, so se vse članice SISEOT s planom ekonomskih odnosov s tujino obvezale za svojo realizacijo izvoza. V okviru 65 % razpolaganja prilivov od tega izvoza pa so se opredelile za uvoz repromaterialov in opre-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Prizadevanja za uveljavitev tez sindikata SOZD

V pripravi za III. kongres samoupravljalcev Jugoslavije smo v SOZD »GLG« pripravili posebno gradivo v zvezi s planiranjem in dohodkovnimi odnosi. O tem gradivu smo poročali v zadnji številki glasila.

Na osnovi gradiva in razprave na koordinacijskem odboru sindikata so bile za javno razpravo TOZD in DO, članic SOZD, izdelane posebne teze, ki so postavile v ospredje vrsto najaktualnejših nalog v zvezi z nadaljnjo uveljavitvijo delovanja SOZD.

Razprava po delovnih kolektivih je v mesecu juniju že pokazala, da je bil rok za obravnavo gradiva in tez sorazmerno kratek, zato je delavski svet sprejel sklep o podaljšanju javne razprave do meseca septembra. Iz same razprave do bistvenih pripomb na teze ni prišlo, večinoma so se v organizacijah le strinjali s tezami, do novih pobud pa ni prišlo. To kaže na:

- določeno stopnjo nezainteresiranosti za skupne akcije,
- premajhno angažiranost sindikata kot nosilca razprave in poslovnih delavcev,
- ali pa na slabo postavljene teze.

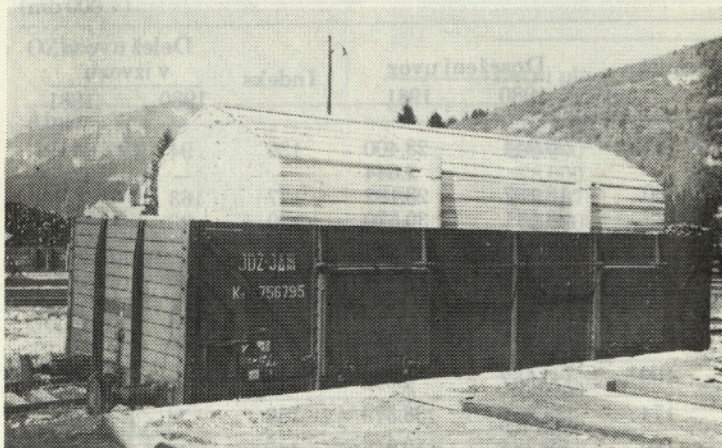
Da bi razpravo pospešili in čimprej prišli do realnih zaključkov, se je v razpravo in delo vključil tudi Medobčinski svet ZS za Gorenjsko ter sveti za družbeno-ekonomske odnose pri občinskih svetih ZS, kjer imajo DO oz. SOZD članic svoj sedež, v vsebinsko obravnavo pa se je v začetku septembra vključil tudi kolegijski poslovodni organ, kjer je na seji prisostvovala predsednica MS ZS za Gorenjsko tov. Šulgaj.

Po teh posvetih in razpravah so se izoblikovala naslednja stališča:

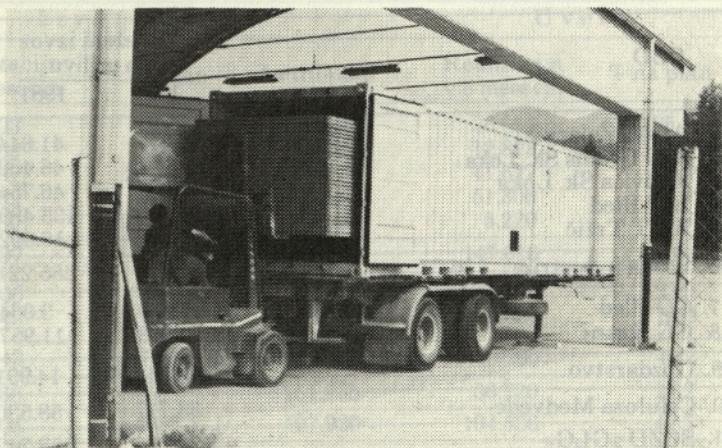
- teze iz razprave je potrebno dopolniti tako, da bodo znane konkretne zadolžitve posameznikov in organizacij ter postavljeni roki za izvedbo nalog,
- naloge za uveljavitev SOZD »GLG« se razdelijo v kratkoročne in dolgoročne,
- dopolnjene teze bo na jesenski seji obravnaval medobčinski svet ZS in do nalog zavzel politična stališča,
- delavski svet SOZD bo sprejel na osnovi razprav in stališč MS ZS konkretne sklepe in zadolžitve za realizacijo dogovorjenih nalog.

Zagotovo je za uspešnejše delovanje SOZD potrebno še bolj uveljaviti medsebojne vezi med članicami, povečati obseg kooperacij in skupnih prizadevanj za izvoz. Realizacija teh kratkoročnih nalog bo imela pri uveljavitvi SOZD tudi dolgoročne pozitivne učinke. Nad sprejetimi sklepi na DS bo morala bdeti vsa samoupravna, poslovodna in politična struktura v SOZD, ki bo morala v primeru neizvajanja zaostri odgovornost in zahtevati izpolnjevanje sprejetih nalog.

S. ERZAR

Pred leti smo izvažali surovine

... danes gotove izdelke

V ospredju je izvoz

(Nadaljevanje s 1. strani)

me za direktne lastne potrebe in za združevanje v reprodukcijski verigi.

Tako je nastal usklajeni plan izvoza in uvoza za leto 1981 in v letošnjem letu, ko kontinuirani plan prihaja do

veljave, tudi do administrativno-ekonomskih ukrepov v odvisnosti od realizacije tega plana.

Za naš SOZD je usklajeni plan izvoza in uvoza v letošnjem letu sledeč: (tabela I.)

TABELA I.

OZD			Izvoz	Uvoz
1. Alples	1980		89.014	38.077
	plan	1981	119.809	43.000
	indeks		135	113
2. Gradis	1980		12.450	4.977
	plan	1981	290.000	12.000
	indeks		—	240
3. Jelovica	1980		49.636	28.564
	plan	1981	78.000	48.825
	indeks		157	171
4. LIP Bled	1980		193.067	72.973
	plan	1981	273.187	120.860
	indeks		142	166
5. ZLIT Tržič	1980		36.780	4.773
	plan	1981	38.100	6.500
	indeks		104	136
6. Lesna industrija	1980		380.947	149.364
	plan	1981	799.096	231.185
	indeks		210	155
7. GG Bled	1980		4.860	3.185
	plan	1981	4.100	17.480
	indeks		84	549
8. GG Kranj	1980		19.448	4.176
	plan	1981	22.437	8.000
	indeks		115	192
9. Gozdarstvo	1980		24.308	7.361
	plan	1981	26.537	25.480
	indeks		109	346
10. Celuloza	1980		57.365	68.214
	plan	1981	192.303	151.255
	indeks		335	225
11. SOZD »GLG«	1980		462.620	224.939
	plan	1981	1.017.936	407.920
	indeks		220	181

Članice so planirale velik skok v izvozu, posebno Jelovica, Gradis in Celuloza. SISEOT pa med člane SOZD »GLG« ne prišteva Gradisa in Celuloze, ker jih tako kot Zavod za statistiko, uvršča v DO Gradis in Aero. Alples pa je bil po krivdi Zavoda za statistiko SRS v I. polletju voden pod SOZD Slovenijales, ker pač strokov-

ne službe SISEOT in Zavod, svojega dela nista zadosti sinhronizirala. Ob zaključku I. polletja je SISEOT napravil pregled realizacije planov izvoza in uvoza in glede na doseganje razvrstil člane skupnosti v štiri kategorije, pri čemer se je opredelil, da se člani grupirajo na najvišjem nivoju združevanja, to je SOZD ali

DO in da v nadalje tudi vsi pospeševalni ali omejevalni ukrepi veljajo za ta nivo.

V I. kategorijo so uvrščeni člani, ki izpolnjujejo ali prese-gajo saldo blaga (razlika med izvozom in uvozom) ter izpolnjujejo ali presegajo plan prilivov. Ti lahko nadaljujejo z zunanjetrgovinskim poslovanjem po pogojih iz samoupravnega sporazuma brez omejitvev. Člani iz ostalih kategorij, ki ne dosežajo planiranih obvez, pa morajo najprej realizirati dinamični plan izvoza in prilivov, šele zatem pa lahko nadaljujejo z uvozom. Za del našega SOZD (kar vodi SISEOT kot »GLG«) je bil polletni plan izvoza 196 mil. din, realizirali smo 193 mil., plan uvoza je bil 95 milijonov din, realizirano 68 milijonov din, plan prilivov je bil 176 milijonov din in realizirano 187 milijonov din. Tako so bili doseženi saldi ugodnejši od planiranih, k čemer so več prispevali manjši uvoz od planirane-ga in s tem manjši odliv ter večji tekoči priliv in avansi.

V I. polletju pa je SOZD »GLG« dosegel v celoti sledeče rezultate: (tabela II.)

Kljub zaostreni situaciji na konvertibilnih tržiščih torej beležimo v I. polletju pri izvozu velike uspehe. K izdatno povečanemu izvozu, ki je bil realiziran, sta posebno prispevali LIO Gradis in Jelovica z novimi izvoznimi posli v Italiji in Iraku in katerega večji del bo pa sicer realiziran šele v drugi polovici leta.

Poleg LIP Bled in ZLIT Tržič, ki pomemben del svoje realizacije dosežata z izvozom, sta izredno povečala svoj izvoz Alples in tovarna celuloze Medvode.

Glede na različne pogoje in možnosti ter dosedanje izkušnje v izvozu, pač posamezne članice dosežajo različne deleže izvoza v celotnem prihodku ali v izvozu SOZD. (tab.III.)

V II. polletju pa se realizira napovedani skok izvoza Jelovice in Gradisa, kar je razvidno iz podatkov za osem mesecev. Za vse OZD je skupno to, da so za realizacijo izvoza potrebni ogromni napor, saj je v tujini zaznaven močan nihljaj

v konjunkturi, kar se izraža v pritiskih na znižanje cene ali odpoved naročil, ipd.: (tab.IV.)

Slovensko gospodarstvo v ekonomskih odnosih s tujino letos slabše dosega planirane postavke in se težave še stopnjujejo. Izvoznikom in tudi vsem ostalim je zato ponujeno precej vzpodbud in olajšav. Tako je omogočeno članom skupnosti, da za svoje potrebe koristijo 90 % priliva od trenutka, ko dosežejo planirane letne vrednosti. Verjetno bo v Sloveniji nekaj takih, ki bodo to koristili. Tako je Jelovica že v začetku julija dosegla plan prilivov za leto 1981. Dodatne možnosti uvoza opreme ali repromaterialov imajo tisti, ki sprejmejo pismo obvezo nadplanskega izvoza.

V okviru Jugoslavije so sprejeti dodatni ukrepi za pospeševanje izvoza, za katere združujemo sredstva praktično vsi. Tako so zvečane stopnje izvoznih povračil za izvoz v razvite dežele in dežele v razvoju. Sredstva za kreditiranje izvoza so izvzeta iz limitov poslovnih bank, OZD, ki dose-gajo večji delež izvoza v celotnem prihodku ali, ki močno povečujejo ta delež, pri razporejanju dohodka lahko relativno hitreje povečujejo osebne dohodke kot druge OZD.

Izvoznikom so omogočene tudi posebne davčne olajšave in olajšave do zagotavljanja sredstev za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik. Da bi banke izvoznikom hitreje nakazovale izvozne stimulacije, se zato koristi del začasno prostih sredstev družbenopolitičnih skupnosti. Poslovne banke morajo v svoji poslovni politiki dati prednost vsem oblikam kreditiranja izvoza in proučile bodo možnosti za odlaganje plačil anuitet za zapadle kredite, kadar prihaja izvoznik v občasne težave, ipd.

V naši SOZD imamo realne možnosti, da dosežemo planirani izvoz še pred koncem leta. Izvozni posli Jelovice in Gradisa nam to omogočajo in naj bi bil prispevek ostalih članic SOZD v tem, da poleg realizacije svojih velikih izvoznih načrtov z vsemi silami pomagajo Jelovici in Gradisu, da svoje

TABELA II.

ZUNANJETRGOVINSKA MENJAVA ČLANIC SOZD »GLG« V OBDOBJU 1. – VI. 1981

1 \$ = 27,30 din
(v 000 din)

OZD	Doseženi izvoz po prilivu		Indeks	Doseženi uvoz		Indeks	Delež uvoza v izvozu	
	1980	1981		1980	1981		1980	1981
1. Alples Železniki	22.247	41.644	187	20.944	28.400	136	94	68
2. LIO Gradis Šk. Loka	—	46.432	—	—	2.644	—	—	—
3. Jelovica Šk. Loka	8.056	46.754	580	13.137	23.182	177	163	—
4. LIP Bled	103.630	133.499	129	23.541	30.570	130	23	23
5. ZLIT Tržič	17.865	16.892	95	3.053	3.749	123	17	22
6. Lesna industrija	151.798	285.221	188	60.675	88.545	146	40	31
7. GG Bled	3.330	3.034	91	1.053	—	—	32	—
8. GG Kranj	10.383	11.957	115	2.504	4.023	161	24	34
9. Gozdarstvo	13.713	14.991	109	3.557	4.023	113	26	27
10. Celuloza Medvode	33.717	58.530	174	25.052	38.379	153	74	66
11. SOZD »GLG«	199.228	358.742	180	89.284	130.947	147	45	37

TABELA III.

DELEŽI IZVOZA V I. POLLETJU V CELOTNEM PRIHODKU IN V IZVOZU SOZD

	Delež izvoza v CP proizv. TOZD		Delež izvoza v CP v delov. org.		Delež izvoza DO v skup. izvozu SOZD	
	1981	1980			izvoz v I. poll. 81	izvoz do 31. 8. 81
1. Alples Železniki	10,8	7,2	7,5	11,6	7,8	
2. LIO Gradis	21,7	—	21,7	12,9	27,5	
3. Jelovica Škofja Loka	6,5	2,0	2,6	13,0	30,0	
4. LIP Bled	20,1	23,8	16,2	37,3	19,3	
5. ZLIT Tržič	8,3	13,5	7,8	4,7	2,8	
6. Lesna industrija	13,0	9,9	8,0	79,5	87,4	
7. GG Bled	1,2	2,4	0,9	0,8	0,4	
8. GG Kranj	5,1	6,8	3,9	3,3	2,2	
9. Gozdarstvo	3,1	4,7	2,3	4,1	2,6	
10. Celuloza	8,9	8,1	8,8	16,3	10,0	
11. SOZD »GLG«	10,8	8,9	7,4	100	100	

TABELA IV.

REALIZACIJA IZVOZA V OSMIH MESECIH 1981

		LIP	ZLIT	Jelovica	Alples	GG Bled	GG Kr.	SISEOT »GLG« (1-6)	Gradis	Celuloza	SOZD »GLG« (7 + 8 + 9)	SOZD Plan
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Izvoz	plan							278.000				1.017,9
	real.	147.262	21.180	228.297	59.103	3.300	16.643	475.785	209.555	76.066	761.406	75 %
Uvoz	plan							124.000				407,9
	real.	51.306	5.220	41.627	36.650	4.176	6.084	145.063	12.813	36.720	194.596	47 %
Saldo bla- ga	plan							- 21.063				
	real.	95.956	15.960	186.670	22.453	- 876	10.554	154.000	196.742	39.346	566.810	610,0
Prilivi	plan							330.717				93 %
	real.							330.717				
Odlivi	plan							+ 176.717				
	real.	130.717	22.691	108.201	59.071	1.352	8.353	267.000	55.740	47.269	433.394	
Saldo odli- vov in prilivov	plan							+ 63.385				
	real.	42.389	5.220	75.906	30.080	4.780	8.774	173.000	12.813	29.033	208.995	
Delež izv. v real. let. plana	plan							+ 5.851				
	real.	88.328	17.471	32.295	28.991	- 3.428	- 421	94.000	42.927	18.236	224.399	
	plan							+ 69.236				
	real.	14,4	2,1	22,4	5,8	0,3	1,6		20,6	7,4		

1 \$ = 27,30 din
(v 000 din)

možnosti izkoristiti v celoti. Tako si bomo v tujini ustvarili renome kot organizacija, ki realizira naročila pravočasno, kvalitetno in v količinah, ki jih tuji trg zahteva ter izkoristimo realne možnosti povečevanja izvoza v naslednjih letih. Poleg tega pa s trenutkom, ko SOZD »GLG« kot član skup-

nosti SISEOT, doseže letni plan, lahko vsaka članica SOZD koristi vse iz tega izvirajoče ugodnosti, ne glede na realizacijo lastnega izvoza na pram planu. (tabela V.)

Izvoznikom bo z instrumentarijem, ne glede na sredstva in ceno, v glavnem nadokna-

den izpad dohodka, ki naj bi nastal zaradi neugodnega nujnega izvoza.

Vse napore za izvoz pa bodo v kupčevih deželah lahko šteli za naperjene proti njegovemu gospodarstvu in je bojazen, da ne bomo jutri v nerešljivem položaju. Zato moramo v naši

SOZD izkoristiti prednosti, ki jo imamo v lastni osnovni surovini — lesu, ki ga je za naše kapacitete skoraj dosti, imamo kadre in opremo in naročila v tujini. Prav v času izvozne naravnosti moramo združevati naše moči.

Rok Gašperšič

TABELA V.

REALIZACIJA LETNIH PLANOV IZVOZA IN UVOZA 1981 — DO 31. 8. 1981

1 \$ = 27,30 din
v 000 din

OZD	I z v o z			U v o z		
	Letni plan	Realizacija v 8 mesecih	% na plan	Letni plan	Realizacija v 8 mesecih	% na plan
Alples	119.809	59.103	49,3	43.000	36.650	85,2
LIO Gradis	290.000	209.555	72,2	12.000	12.813	106,7
Jelovica	78.000	228.297	292,6	48.825	41.627	85,2
LIP Bled	273.187	147.262	54,0	120.860	51.306	42,4
ZLIT Tržič	38.100	21.180	55,6	6.500	5.220	79,6
Lesna industrija	799.096	665.397	83,3	231.185	147.616	63,8
GG Bled	4.100	3.300	80,5	17.480	4.176	23,9
GG Kranj	22.537	16.643	73,8	8.000	6.084	76,0
Gozdarstvo	26.537	19.943	75,1	25.480	10.260	40,2
Celuloza	192.303	76.066	39,5	151.255	36.720	24,2
SOZD »GLG«	1.017.936	761.406	74,8	407.920	194.536	47,7

Akcije za povečanje izvoza

Na SOZD-u je bil v začetku meseca septembra razgovor, ki ga je sekretar Medobčinskega sveta ZK za Gorenjsko tov. Krvina opravil z vodilnimi delavci SOZD »GLG«. Razgovora sta se udeležila tudi predsednik Medobčinske gospodarske zbornice tov. Podjed in predsednik poslovnogospodarske odbora Temeljne banke Gorenjske tov. Beravs.

Tema razgovora je bila najbolj pomembna naloga pri uresničevanju naše gospodarske stabilizacije, tj. kako v danih pogojih povečati izvoz in tako prispevati k zmanjševanju primanjkljaja v plačilni bilanci. Težak gospodarski položaj namreč terja od vseh gospodarskih subjektov povečane napore v smeri izvoza za pridobitev prepotrebnih deviz za uvoz najnujnejšega reprodukcijskega materiala, opreme in za kritje naših energetskih potreb in za kritje potreb uvoza deficitarnih kmetijskih pridelkov.

Lesna industrija je že v preteklosti nosila s svojim izvozom in visoko stopnjo pokritja uvoza pomembno breme pri zmanjševanju zunanjetrgovinskega primanjkljaja in kot taki družba nalaga še večje za v prihodnje. Članice lesne industrije SOZD »GLG« so v letošnjem letu vložile velike napore v smeri povečanja izvoza, ki postaja vse bolj potrebna njegova nadaljnega razvoja. Gozdarstvo je k temu prispevalo z dobro oskrbo lesne industrije s potrebno lesno surovino. Gozdariji kot izvozniki niso pomembni in izvažajo le les slabše kvalitete, ki ga lesna industrija SOZD ne predeluje. Njihovi naporu so usmerjeni predvsem v izpolnjevanje gozdno-gospodarskih načrtov.

V razgovoru je tudi bila izražena potreba, da se izvozni napor olajšajo z rešitvijo nekaterih problemov, ki zavirajo še uspešnejši izvoz. Poudarjeno je bilo namreč, da lahko le ustrezni dolgoročni ukrepi prispevajo k povečanju izvoza. Nekateri najvažnejši problemi, ki se pojavljajo in bi jih bilo treba čimprej odpraviti, so sledeči:

- izvozne vzpodbude morajo postati stalen vir in sproti pritekat v poslovne sklade izvoznikov

- nujno je treba zavreti nadaljno rast cen surovin in reprodukcijskih materialov, ker veliki stroški vplivajo na nekonkurenčnost v izvozu, kjer dosežena izvozna cena pri nekaterih proizvodih še komaj pokriva vrednost njegove substance

- nujno je treba omogočiti uvoz potrebnega reprodukcijskega materiala in rezervnih delov, ki pripomorejo k povečanju izvoza

- banke morajo s politiko kreditiranja podpirati razvoj in programe, ki so izvozno usmerjeni ali posredno vplivajo na povečanje izvoza

- gozdarskim organizacijam je treba omogočiti uvoz prepotrebne mehanizacije in rezervnih delov, ker s tem ni pogojeno samo izpolnjevanje gozdno-gospodarskih načrtov, ampak tudi oskrbovanje lesne industrije in s tem njen izvoz
- krediti za pripravo izvoza naj se konvertirajo v kredite za trajna obratna sredstva.

V razgovoru se je izoblikovalo mnenje, da je o gornji problematiki treba seznaniti vse družbeno-politične činitele z željo, da se čimprej odpravi, ali vsaj omili.

Poleg gornje problematike se pri izvozu in nastopanju v tujini pojavlja še sledeča:

- uspešen izvoz terja od izvoznika sposobnost sprejemanja kompleksnih poslov, za kar je potreben usposobljen kader, organiziran v inženiring organizaciji. Ta problem je mogoče v veliki meri rešiti z ustrezno kadrovsko politiko in tudi medsebojnim sodelovanjem članic SOZD »GLG«, ki imajo velike možnosti skupnega nastopanja v izvozu

- bolje je izkoristiti tudi še obstoječe notranje rezerve, ki se kažejo predvsem v boljšem izkoriščanju delovnega časa.

V razgovoru je bilo ugotovljeno, da članice SOZD z velikimi naporu, ki jih vlagajo v povečanje izvoza, pomembno prispevajo k uresničevanju gospodarske stabilizacije. Ta prispevek bo ob koncu tega planskega obdobja še bolj viden, posebno z odpravo določenih težav, ki še stojijo na poti še uspešnejšega izvoza. Zato so poslovodni delavci SOZD »GLG« izrazili željo, da se glede na delež, ki ga prispeva SOZD »GLG« k uspehom gorenjskega gospodarstva, leta enakopravno obravnava v regijski banki, kot tudi da so članice lesne industrije in gozdarstva bolj prisotne in vpete v gospodarstva posameznih občin. Vlogo objektivnega ocenjevalca skladnosti investicijskih odločitev s splošnimi družbenimi usmeritvami mora odigrati komisija za oceno investicij, tako na republiškem, kot tudi komisija na medobčinskem nivoju. Iz razgovora so podane tudi določene naloge, ki jih je treba čimprej opraviti:

- Medobčinska gospodarska zbornica za Gorenjsko bo organizirala razpravo o dolgoročnem konceptu razvoja gorenjske lesne industrije
- pripravi se naj program za skupni nastop članic SOZD

»GLG« v tujini v naslednjih planskih obdobjih

– ožjo in širšo javnost moramo seznaniti z naporu in rezultati gozdarstva in lesne industrije na Gorenjskem. Posebej je potrebno o tem obvestiti tudi najodgovornejše ljudi v republiku.

Tovariš Krvina je bil zadovoljen z opravljenim razgovorom, kot tudi z rezultati predvsem v izvozu in obljubil, da bo o rezultatih in problemih poročal na višjem nivoju. Izrazil je željo, da se o gornji problematiki ponovno sestanemo v mesecu oktobru.

SMODIŠ Z.

SOZD »GLG« v obdobju 1976–1980

Obdobje 1976–1980 je prvo srednjeročno plansko obdobje v katerem so gospodarske organizacije gozdarstva in lesne industrije Gorenjske poslovale združene v okviru SOZD Združeno gozdno in lesno gospodarstvo »GLG«. Tako organizacija je dala priložnost, da se v praksi uresniči cilji in interesi, ki so si jih članice zadale ob združitvi. Težko je oceniti, v kolikšni meri so bili ti cilji v prvem obdobju uresničeni, kajti nekateri terjajo za to daljši čas kot je obdobje petih let. Vseeno lahko ocenimo, da so članice po podatkih zaključnih računov

dosegle v okviru SOZD »GLG« nekaj pomembnih uspehov. Glavne uspehe prikazujemo v tabelah in grafikonih, kjer je razvidna tudi dinamika rasti tako celotnega SOZD, kot tudi posameznih njenih članic. Primerjavo po letih nekoliko otežujejo podatki, ki zaradi spreminjanja obračunskega sistema in statusnih sprememb, ob novi organiziranosti TOZD v skladu z Zakonom o združenem delu, niso po letih neposredno primerljivi. V tabelah so zato izvršene nekatere korekture, da bi bila primerljivost čimbolj realna.

TABELA I

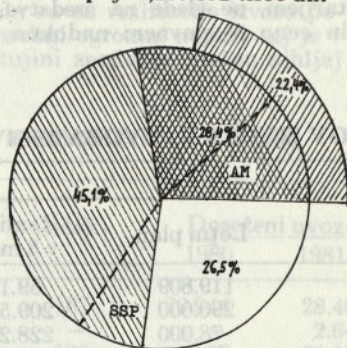
Nominalna rast družbenega proizvoda v obdobju 1975–1980 pri članicah SOZD »GLG«

	1975	1976	1977	1978	1979	1980	Indeks 80/75
1. Alples Železniki	87.447	135.407	156.686	264.120	306.406	340.773	389,7
2. LIO Gradis Škofja Loka	35.613	43.147	47.562	66.361	100.299	128.836	361,8
3. Jelovica Škofja Loka	109.404	150.252	158.904	248.213	304.150	378.017	345,5
4. LIP Bled	78.242	105.430	143.368	215.348	317.192	437.279	558,9
5. ZLIT Trbič	22.828	28.695	38.722	48.063	77.340	105.106	460,4
Lesna industrija	333.534	462.931	545.242	842.105	1.105.387	1.390.011	416,8
GG Bled	90.350	99.600	102.711	149.010	195.185	247.445	273,9
GG Kranj	82.427	85.747	102.142	125.203	155.757	214.926	260,8
Gozdarstvo	172.777	185.347	204.853	274.213	350.942	462.361	267,6
8. Celulosa Medvode	58.362	74.036	101.117	160.227	237.988	334.381	573,0
SOZD »GLG«	564.673	722.315	851.212	1.276.545	1.694.317	2.186.773	387,3

GRAFIKON 1/

Obseg družbenega proizvoda v srednjeročnem obdobju 1976 do 1980 (po tekočih cenah), struktura njegove delitve ter delež vlaganj v osnovna sredstva v družbenem proizvodu pri članicah SOZD »GLG«

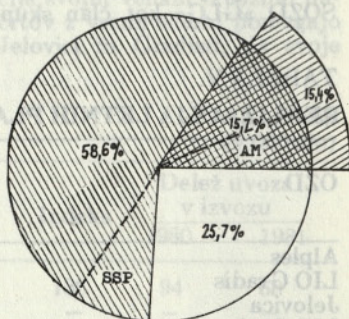
Alples Železniki
Družbeni proizvod 1976/1980
skupaj: 1.203.392 tisoč din

bruto sredstva
za reprodukcijo

osebni dohodki in
sklad skupne porabe

Jelovica Škofja Loka
Družbeni proizvod 1976/1980
skupaj: 1.239.536 tisoč din

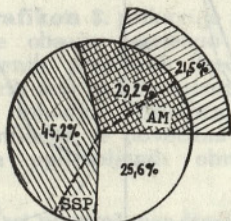

za splošne in skupne službe
potrebe, obresti, DSSS, ...

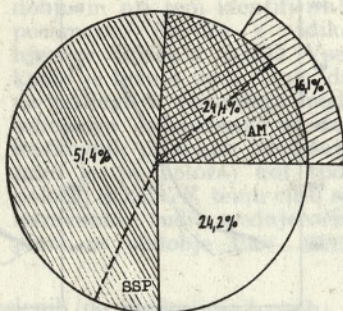
delež vlaganj v osnovna
sredstva v družb. proizvodu
proizvodu

Obseg družbenega proizvoda v srednjeročnem obdobju 1976 do 1980 (po tekočih cenah), struktura njegove delitve ter delež vlagan v osnovna sredstva v družbenem proizvodu pri članicah SOZD »GLG«

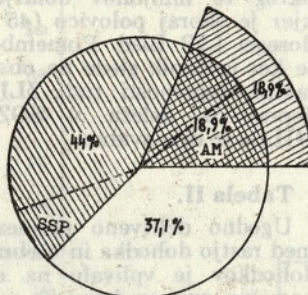
Gradis TOZD LIO Šk. Loka
Družbeni proizvod 1976/1980
skupaj: 386.205 tisoč din

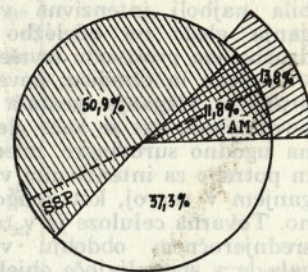
LIP Bled
Družbeni proizvod 1976/1980
skupaj: 1.218.617 tisoč din

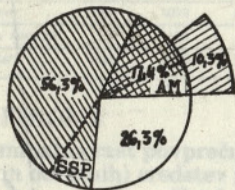
Gozdno gospodarstvo Bled
Družbeni proizvod 1976/1980
skupaj: 793.951 tisoč din

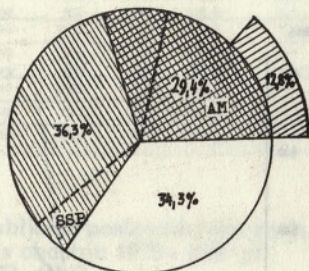
Gozdno gospodarstvo Kranj
Družbeni proizvod 1976/1980
skupaj: 683.785 tisoč din

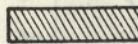

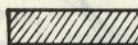
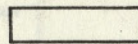
ZLIT Tržič
Družbeni proizvod 1976/1980
skupaj: 297.926 tisoč din

AERO tovarna celuloze
Medvode
Družbeni proizvod 1976/1980
skupaj: 907.750 tisoč din

 bruto sredstva za reprodukcijo
 osebni dohodki in sklad
skupne porabe

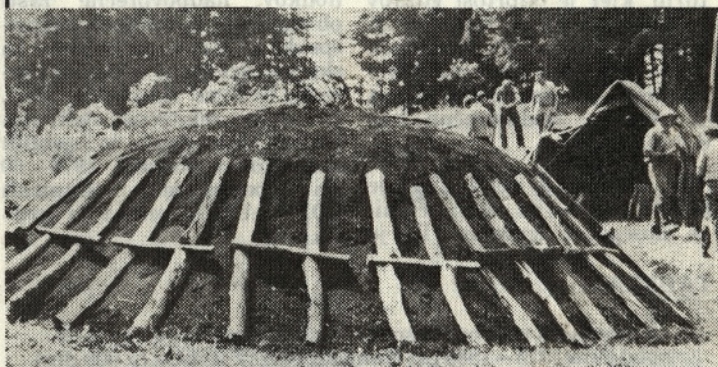
 za splošne in skupne družbene
potrebe, obresti, DSSS, ...
 delež vlaganj v osnovna
sredstva v družb. proizvodu

V preteklem srednjeročnem obdobju je bila zabeležena v primerjavi na izhodiščno leto 1975 izredno visoka nominalna rast družbenega proizvoda kot posledica povečanja produktivnosti in stopnjevanje inflacije. Produktivnost je posebno povečana v lesni industriji in Tovarni celuloze Medvode, poleg boljše organizacije dela tudi na račun povečanih proizvodnih zmogljivosti kot rezultat investicijskih vlaganj.

Omejene možnosti pridobivanja surovin iz območja so lesno-predelovalne organizacije nadomestile z dodatnimi nakupi hlodovine, žaganega lesa in plošč iz drugih območij in iz uvoza.

Gozdarstvo je imelo v primerjavi z lesno industrijo in Tovarno celuloze Medvode kljub povečani produktivnosti omejene možnosti povečanja blagovne proizvodnje, zato je glede rasti družbenega pro-

Dan oglarjev

SOZD »GLG« je bil tudi letos pokrovitelj oglarskega dneva – uspele prireditve na Starem vrhu

izvoda realtivno zaostalo. Tako je rast družbenega proizvoda v gozdarstvu poleg inflacije pripisati tudi boljšemu vrednotenju lesne surovine, do česar je prišlo šele v zadnjih dveh letih preteklega srednjeročnega obdobja.

Značilnost za gospodarjenje v preteklem srednjeročnem obdobju je poleg dinamične rasti dohodka tudi v dejstvu, da se je v lesni industriji v zadnjem delu obdobja začela zniževati ekonomičnost poslovanja.

Nadpovprečno rast družbenega proizvoda v preteklem

srednjeročnem obdobju glede na izhodiščno leto 1975 beleži LIP Bled in ZLIT Tržič v okviru lesne industrije in Tovarna celuloze Medvode. Do leta 1979 pa je imel dinamično rast družbenega proizvoda tudi Alpes Železniki.

Skupne rezultate posameznih članic SOZD »GLG« v celoletnem obdobju 1976 do 1980 prikazuje **grafikon 1**. Članice SOZD pa so bile udeležene v skupnih rezultatih SOZD »GLG« (po glavnih elementih gospodarjenja) z naslednjimi deleži v %:

	Dohodek	Sredstva za reprodukcijo	Izvoz	Povprečno štev. zaposlenih po urah	Investicije v osnovna sredstva
SOZD »GLG«	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Alpes Železniki	18,3	22,8	12,0	16,3	23,7
LIO Gradis	6,0	7,6	7,0	5,1	7,4
Jelovica Škofja Loka	19,0	13,0	10,4	23,9	16,9
LIP Bled	18,3	19,9	45,1	19,0	17,4
ZLIT Tržič	4,6	3,5	9,3	5,6	2,7
Lesna industrija	66,2	66,7	85,1	69,9	68,1
GG Bled	11,7	10,0	1,6	9,7	13,3
GG Kranj	10,5	5,4	3,3	10,3	8,3
Gozdarstvo	22,2	15,4	4,9	20,0	21,6
Celuloza Medvode	11,6	17,9	10,0	10,1	10,3

Nadaljevanje na 6. strani

SOZD »GLG« v obdobju 1976–1980

(Nadaljevanje s 5. strani)

Iz gornje razpredelnice in grafikona 1. je razvidno, da so bila najbolj intenzivna vlaganja glede na udeležbo v družbenem proizvodstvu izvršena v Alpesu in Gradisu, povsod drugje so vlaganja zaostala za povprečjem, kar se kaže glede na ugodno surovinsko zaledje in potrebo za intenzivnim vlaganjem v razvoj, kot neugodno. Tovarna celuloze je v tem srednjeročnem obdobju vlagala le v spremljajoče objekte glavne investicije, ki je bila realizirana ob koncu srednjeročnega obdobja 1971–1975.

Gozdarstvo je v preteklem srednjeročnem obdobju zaostalo z vlaganji v gradnjo gozdnih cest v zasebnem sektorju, kjer je odprtost gozdov za polovico slabša kot v družbenem sektorju. Ta zaostanek pa se kaže kot dodatna obremenitev pri realizaciji plana za tekoče srednjeročno obdobje.

Pomemben je delež, ki ga je SOZD »GLG« oz. njene članice dosegel z izvozom. Ta je

znašal v obdobju petih let okrog 70 milijonov dolarjev, kjer je skoraj polovico (45 %) dosegel LIP Bled. Pomemben je kot izvoznik glede na obseg lastne dejavnosti tudi ZLIT, čeprav iz deleža v SOZD »GLG« to ni razvidno.

Tabela II.

Ugodno delitveno razmerje med rastjo dohodka in osebnih dohodkov je vplivalo na dinamično rast sredstev za reprodukcijo. Vendar kljub temu ugotavljamo, da rast sredstev za reprodukcijo lesne industrije in Tovarne celuloze ne dosega rasti dohodka. Taka razlika je posledica, ob relativno nižji rasti osebnih dohodkov, nadpovprečne rasti obveznosti iz dohodka (prispevki in davki za splošne in skupne družbene potrebe, obresti, delovne skupnosti, idr.). Dinamiko relativnih rasti dohodka, akumulacije in osebnih dohodkov v obdobju 1976–80 pri posameznih članicah SOZD »GLG« prikazuje grafikon 2.

TABELA II

Nominalna rast bruto sredstev za reprodukcijo* po letih v obdobju 1975–1980 pri članicah SOZD »GLG« (v 000 din)

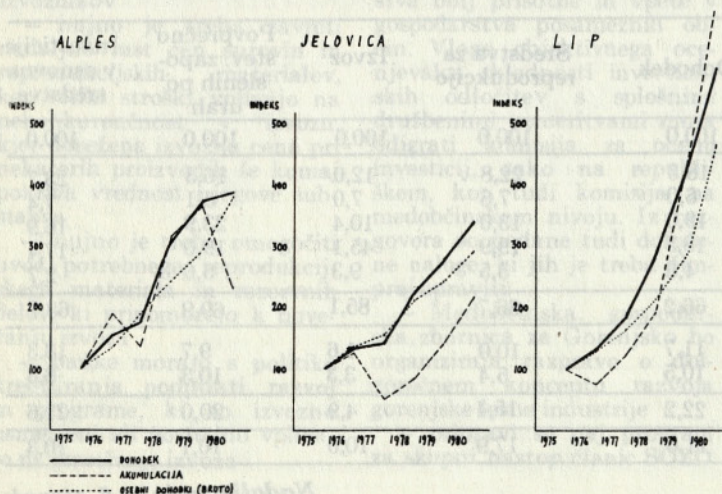
	1975	1976	1977	1978	1979	1980	Indeks 80/75
1. Alpess Železniki	26.374	46.914	39.204	78.725	96.578	77.614	294
2. LJO Gradis Škofja Loka	11.045	11.343	10.933	16.156	50.694	43.509	394
3. Jelovica Škofja Loka	25.278	34.492	21.401	30.493	44.514	63.009	249
4. LIP Bled	22.386	20.993	31.009	42.870	78.864	120.705	539
5. ZLIT Trzin	4.483	4.227	6.331	8.531	12.190	20.229	451
Lesna industrija	89.566	122.069	108.878	176.775	262.841	325.066	363
6. GG Bled	15.352	17.745	16.598	23.771	33.196	58.756	383
7. GG Kranj	8.494	7.358	10.903	10.754	15.632	26.371	428
Gozdarstvo	23.846	25.003	27.501	34.525	48.827	95.127	399
8. Celuloza Medvode	22.996	13.188	26.493	29.757	78.736	118.419	515
SOZD »GLG«	136.408	160.260	162.872	241.097	390.404	538.612	395

Opomba:

* vključuje minimalno in pospešeno AM, del ČD za poslovni sklad, rezervni sklad in druge sklade

GRAFIKON 2

Linijski grafikon relativne rasti (indeks 1975 = 100) dohodka, akumulacije in bruto osebnih dohodkov v obdobju 1975–1980 pri članicah SOZD »GLG«

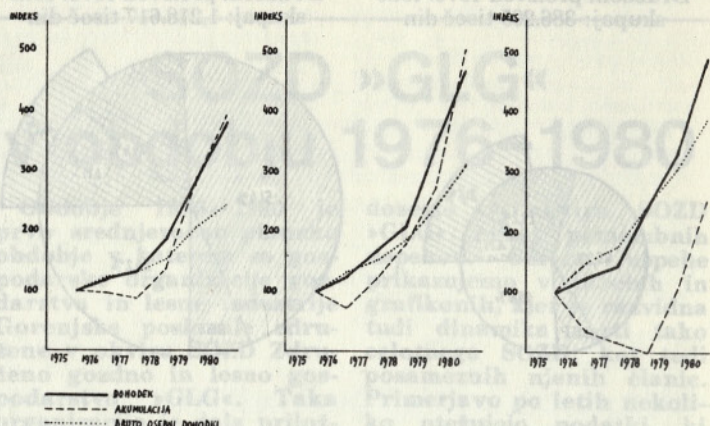
GRAFIKON 2

Linijski grafikon relativne rasti (indeks 1975 = 100) dohodka, akumulacije in bruto osebnih dohodkov v obdobju 1975–1980 pri članicah SOZD »GLG«

GRADIS LJO

ZLIT

AERO

GG BLED

GG KRANJ

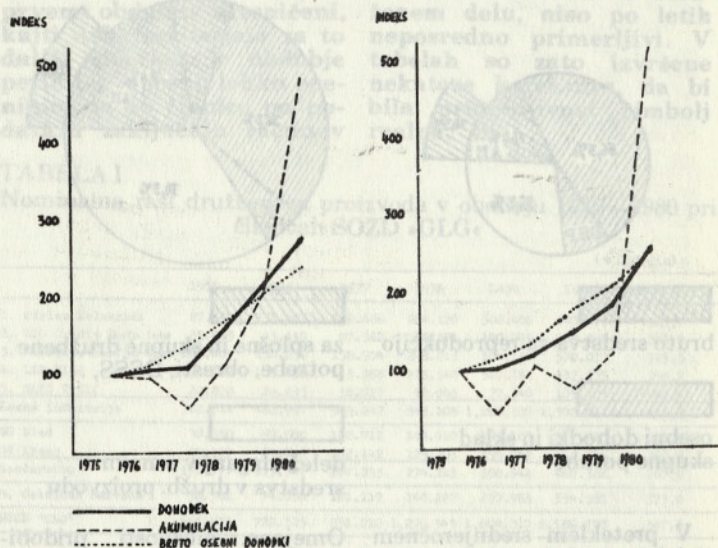

Tabela III.

Tabela prikazuje rast povprečnih mesečnih neto osebnih dohodkov na zaposlenega za SOZD »GLG« in posamezne članice. Rast je prikazana glede na izhodiščno leto 1975, kjer je razvidno, da je povpreč-

ni neto OD v lesni industriji zmanjšal relativni zaostanek do povprečnega neto osebnega dohodka v gozdarstvu v letu 1980.

Nominalna rast povečanih neto mesečnih osebnih dohodkov po letih v obdobju 1975–1980 pri članicah SOZD »GLG«

	1975	1976	1977	1978	1979	1980	Indeks 80/75
1. Alpess Železniki	2.847	3.519	5.200	6.141	7.141	9.082	319
2. LJO Gradis Škofja Loka	3.507	4.291	5.633	5.789	7.545	9.612	274
3. Jelovica Škofja Loka	3.042	3.610	4.624	5.953	6.667	8.198	270
4. LIP Bled	3.137	3.528	4.622	5.728	7.348	9.611	306
5. ZLIT Trzin	2.867	3.800	4.199	5.056	6.445	8.708	304
Lesna industrija	3.044	3.634	4.792	5.851	7.009	8.944	294
6. GG Bled	3.699	4.004	5.742	6.632	8.037	9.967	270
7. GG Kranj	3.642	3.821	5.602	6.771	8.082	10.294	283
Gozdarstvo	3.671	3.909	5.473	6.705	8.060	10.135	276
8. Celuloza Medvode	3.600	3.687	4.417	5.917	7.646	9.605	267
SOZD »GLG«	3.236	3.699	4.892	6.029	7.293	9.247	286

Tabela IV.

Dinamično rast dohodka in povečanje zmogljivosti sta narekovala relativno hitro rast zaposlovanja: pri lesni industriji povprečno letno 3,3% in pri Tovarni Celuloze Medvode 7,3%.

Gozdarstvo je zabeležilo negativen trend, kar utegne imeti neugodne posledice za uresničevanje gozdno-gospodarskih načrtov.

Grafikon 3. prikazuje povečanje obsega poprečno uporabljenih poslovnih sredstev, katerih rast je bila hitrejša od rasti dohodka. Posledica visoke inflacije je povečana udeležba uporabljenih obratnih

sredstev, kar na eni strani vpliva na zmanjšanje stopnje obračanja obratnih sredstev ter obenem vpliva na znižanje donosnosti poslovanja.

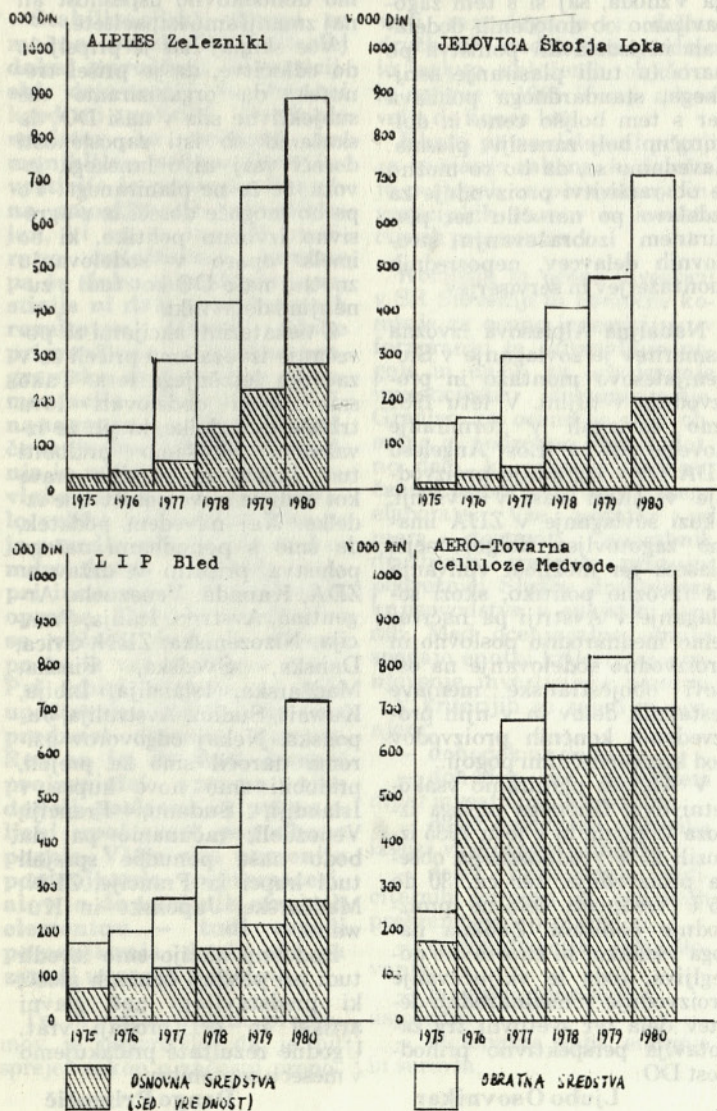
Gornji podatki in ugotovitve imajo namen pokazati na glavne karakteristike gospodarjenja SOZD »GLG« v preteklem srednjeročnem obdobju in pri tem identificirati posamezne članice z vidika njenega deleža v SOZD. Vsekakor je težnja vseh članic, da na podlagi še tesnejšega medsebojnega sodelovanja na dohodkovnih principih izboljšajo tako lastni položaj kot tudi položaj SOZD. K temu cilju so naravnani tudi srednjeročni plani za obdobje 1981–1985.

Rast povprečnega števila zaposlenih (po vkalkuliranih urah) pri članicah SOZD »GLG« v obdobju 1975–1980

	1975	1976	1977	1978	1979	1980	Indeks 00/75	Povprečna letna stopnja rasti v %
Alpes Železniki	733	779	805	847	873	906	123,7	4,2
LIO Gradis Škofja Loka	251	255	252	252	275	282	112,4	2,4
Jelovica Škofja Loka	1088	1189	1227	1246	1281	1242	114,2	2,7
LIP Bled	840	896	957	1007	1025	1023	121,8	4,0
ZLIT Trzin	269	272	287	292	302	290	107,9	1,5
Lesna industrija	3181	3391	3528	3644	3756	3743	117,7	3,3
GG Bled	556	515	511	498	504	480	86,4	-3,1
GG Kranj	540	555	518	549	529	507	93,9	-1,4
Gosudarstvo	1096	1070	1029	1047	1033	987	90,1	2,1
Celuloza Medvode	368	489	517	527	521	522	141,9	7,2
SOZD »GLG«	4645	4950	5074	5218	5310	5252	113,1	2,5

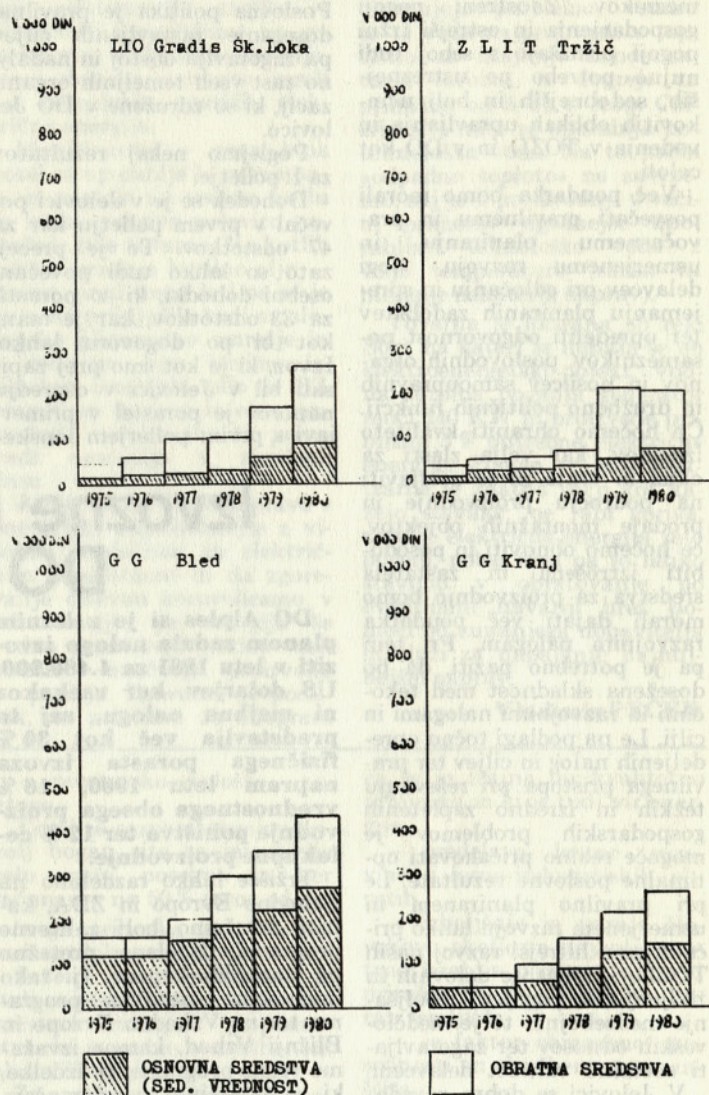
GRAFIKON 3

Nominalna rast povprečno uporabljenih poslovnih (osnovnih in obratnih) sredstev po letih v obdobju 1975–1980 pri članicah SOTD »GLG«

GRAFIKON 3

Nominalna rast povprečno uporabljenih poslovnih (osnovnih in obratnih) sredstev po letih v obdobju 1975–1980 pri članicah SOTD »GLG«

Obetajoči rezultati v Jelovici

V dosedanjih prizadevanjih na področju stabilizacije smo v Jelovici dosegli prve uspehe na področju izvrševanja proizvodnih nalog, povečanja fizičnega obsega proizvodnje, doseganja dohodka in njegovem razporejanju, pri izvozni aktivnosti in še na nekatere področjih. Še vedno pa nismo storili vsega, kar bi morali pri izkoriščanju proizvodnih sredstev, varčevanju z energijo in materialom, pri zniževanju stroškov režije, pri delovni disciplini in drugih področjih, kar vse se posredno in neposredno odraža na produktivnosti dela in na doseganju dohodka.

Še vedno je velika razlika med besednim izrekam in dejansko opredelitvijo za ekonomsko stabilizacijo in dejanskimi prizadevanji in učinki, ki smo jih dosegli in ki jih dosegamo na področju stabilizacije.

Premalo se je še uveljavilo spoznanje, da moramo več in bolje delati, racionalnejše gospodariti z družbenimi sredstvi, pospeševati izvoz, razvijati kooperacijo in poslovno tehnično sodelovanje ter iskati druge oblike in sredstva, ki bodo omogočala dosegati boljše poslovne rezultate. V sleherni naši TOZD moramo krepiti prizadevanja, da bi z dvigom produktivnosti dela, boljše izkoriščanjem proizvodnih zmogljivosti, zmanjševanjem stroškov ter drugimi ukrepi, povečali dohodek in s tem ustvarili realne možnosti za rast osebnih dohodkov.

Naša osnovna usmeritev mora biti tudi v prihodnje, da bodo osebni dohodki naraščali skladno z rastjo produktivnosti, da bi uspešno izvršili vse naloge in dosegli postavljene cilje, moramo razvijati ustvarjalno kritičen odnos do negativnih pojavov in procesov ter

(Nadaljevanje na 8. strani)

ob tem zaostri in utrjevati odgovornost za uresničevanje sprejetih usmeritev in nalog slehernega delavca, zlasti pa poslovnih delavcev in drugih, najbolj odgovornih posameznikov. Zaostreni pogoji gospodarjenja in ostrejši tržni pogoji prinašajo s seboj tudi nujno potrebo po ustreznejših, sodobnejših in bolj učinkovitih oblikah upravljanja in vodenja v TOZD in v DO kot celoti.

Več poudarka bomo morali posvečati pravilnemu in pravočasnemu planiranju in usmerjenemu razvoju, vlogi delavcev pri odločanju in sprejemanju planiranih zadolžitve ter opredeliti odgovornost posameznikov, poslovnih organov in nosilcev samoupravnih in družbeno političnih funkcij. Če hočemo ohraniti kvaliteto izdelkov, kar velja zlasti za okna in vrata in se uveljaviti na področju proizvodnje in prodaje montažnih objektov, če hočemo obnoviti in posodobiti iztrošena in zastarela sredstva za proizvodnjo bomo morali dajati več poudarka razvojnemu nalogam. Pri tem pa je potrebno paziti, da bo dosežena skladnost med tekočimi in razvojnimi nalogami in cilji. Le na podlagi točno opredeljenih nalog in ciljev ter pravilnega pristopa pri reševanju težkih in izredno zapletenih gospodarskih problemov je mogoče realno pričakovati optimalne poslovne rezultate. Le pri pravilnem planiranem in usmerjenem razvoju lahko pričakujemo hitrejši razvoj naših TOZD, izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev, izboljšanje medsebojnih to je medčloveških odnosov ter zagotavljanje socialno varnost delavcem.

V Jelovici se dobro zavedamo, da brez izvoza ne bo moč uresničiti srednjeročnih in tudi dolgoročnih razvojnih načrtov. Oprema, predvsem stroji in pa deloma tudi repromateriali so pač v glavnem iz uvoza in kdor ne bo imel svojih deviz, temu bo razvoj precej pod vprašajem. Pa tudi manjše povpraševanje na domačem tržišču bo vse tiste, ki ne bodo izvažali pripeljalo v težji položaj.

Jelovici so bila skupaj z loškim Gradisom zaupana obsežna dela v Iraku in Italiji. Od uspešne ali neuspešne izvršitve teh del pa bo v marsičem odvisno tudi delo na tujem v prihodnje.

Dosežani izvozni rezultati omogočajo, da Jelovica pokriva vse svoje potrebe po deviznih sredstvih. S tem lahko tudi pokriva potrebo po manjkajočih količinah žaganega lesa, rezervnih delov in ostale opreme iz uvoza. Ker bo v Jelovici letni plan izvoza verjetno presežen je s tem bila tudi pridobljena pravica razpolaganja z devizami in deviznimi pravicami v višini 90 odstotkov. Poveča se tudi stimulacija za blagovni izvoz. Vse skupaj seveda utegne pomembno vplivati na dobre poslovne rezultate ob

koncu leta. Že sedaj se vidi, kako odločilna je bila opredelitev, da je izvoz prva naloga Jelovice.

To potrjujejo tudi poslovni rezultati Jelovice v I. polletju. Poslovna politika je pravilna, doseganje zastavljenih ciljev pa zagotavlja obstoj in nadaljnjo rast vseh temeljnih organizacij, ki so združene v DO Jelovico.

Poglejmo nekaj rezultatov za I. polletje:

Dohodek se je v Jelovici povečal v prvem polletju kar za 47 odstotkov. To je precej, zato so lahko tudi povečani osebni dohodki, ki so porastli za 33 odstotkov, kar je manj kot bi po dogovoru lahko. Izvoz, ki je kot smo prej zapisali bil v Jelovici v ospredju naporov je porastel v primerjavi s prvim polletjem lanskega leta kar za 480 %, vendar pa naslednji podatek pove, da to še zdaleč ni dovolj. Delež izvoza se je v Jelovici namreč z lanskega 2,0 % povečal na 6,5 % celotne proizvodnje Jelovice. Torej Jelovica še vedno izvažata manj kot desetino svoje proizvodnje. Veliko bo potrebno še narediti.

Kljub tem verjetno izredno dobrim rezultatom pa je vseeno v Jelovici še vedno precej stvari, ki jih bo treba popraviti in izboljšati. Predvsem bo potrebno o njih spregovoriti na vseh nivojih in tudi čim prej sprejeti ustrezne sklepe ter akcijske programe.

Kljub tem verjetno izredno dobrim rezultatom pa je vseeno v Jelovici še vedno precej stvari, ki jih bo treba popraviti in izboljšati. Predvsem bo potrebno o njih spregovoriti na vseh nivojih in tudi čim prej sprejeti ustrezne sklepe ter akcijske programe.

Kljub tem verjetno izredno dobrim rezultatom pa je vseeno v Jelovici še vedno precej stvari, ki jih bo treba popraviti in izboljšati. Predvsem bo potrebno o njih spregovoriti na vseh nivojih in tudi čim prej sprejeti ustrezne sklepe ter akcijske programe.

Š. V.

Izvozne usmeritve DO Alples

DO Alples si je z letnim planom zadala nalogo izvoziti v letu 1981 za 4.480.000. US dolarjev, kar vsekakor ni majhna naloga, saj to predstavlja več kot 30 % fizičnega porasta izvoza napram letu 1980, 16 % vrednostnega obsega proizvodnje pohištva ter 12 % celokupne proizvodnje.

Tržišče lahko razdelimo na Zahodno Evropo in ZDA, kamor izvažamo bolj zahtevne programe, izdelane pretežno po naročilih kupcev, tj. tako imenovane specifične programe ter na Vzhodno Evropo in Bližnji Vzhod, kamor izvažamo redne programe, tj. izdelke, ki se prodajajo na domačem trgu.

V letošnjem letu je najbolj kritična situacija glede plasmana pohištva v Zahodni Evropi. Nizke cene, ostri kriteriji glede kvalitete ter nespoštovanje rokov odpoklicev so glavni razlogi, da Alples ni v stanju povečati izvoza na ta, sicer zanj najbližji trg.

Prav nasprotno pa lahko trdimo za trg ZDA. Tu bomo letni plan presegli, samo drsenje tečaja dolarja pa je pripomoglo, da sam izvoz cenovno ni tako kritičen kot v Zahodni Evropi.

Več razlogov je, da izvoz v Vzhodno Evropo za Alples ni interesanten — nepriznavanje uvoznih pravic na račun izvoza, nedoseganje zahtevanih cen ter prezasedene kapacitete so razlog, da je Alplesov izvoz na ta trg minimalen, le toliko, da zagotavlja stalno prisotnost tudi na tem trgu.

Daleč najpomembnejše tržišče v tem srednjeročnem obdobju je Bližnji Vzhod, to je trg držav z velikimi izvoznimi presežki in veliko kupno močjo z ozirom na izvoz nafte.

Alples je že v letu 1980 uspel z večjim izvozom pohištva na libijski trg, začeti posel pa nadaljujemo v letošnjem letu v

višini 1.800.000.— US dolarjev. Tekom zadnjih dveh let tudi povečujemo plasma v državah Arabskega zaliva, predvsem Kuwait in Arabski Emirati. V letu 1982 pa pričakujemo večji posel na področju opreme objektov za Irak. Kompletna oprema objektov je Alplesa usmeritev na področju izvoza za področje Afrike in Bližnjega Vzhoda, saj si s tem zagotavljamo ob določenih dodelavah in izdelavah pohištva po naročilu tudi plasiranje serijskega, standardnega pohištva ter s tem boljše ceno in dolgoročno bolj zanesljiv plasma. Zavedamo se, da bo to možno le ob razširitvi proizvodnje za izdelavo po naročilu ter planiranjem izobraževanju strokovnih delavcev, neposrednih montažerjev in serviserjev.

Nadaljna Alplesa izvozna usmeritev je sovlaganje v Slovenijalesovo montažo in proizvodnjo v tujini. V letu 1981 smo sovlagali v formiranje novega SK v Los Angelesu ZDA ter v izgradnjo proizvodnje v Žitari vasi v Avstriji. Skozi sovlaganje v ZDA imamo zagotovljen dolgoročnejši plasma ter možnost vplivanja na izvozno politiko, skozi sovlaganje v Avstriji pa načrtujemo mednarodno poslovno in proizvodno sodelovanje na osnovi obojestranske menjave sestavnih delov in v njih proizvedenih končnih proizvodov pod konkurenčnimi pogoji.

V Alplesu planiramo vsakoletni dvig fizičnega obsega izvoza tako, da bi v letu 1985 izvozili 25 % vrednostnega obsega proizvodnje, ter ca. 30 do 35 % vrednosti celotne proizvodnje pohištva. Zadana naloga vsekakor ni enostavno dosegljiva, toda le vključevanje proizvodnje v mednarodno delitev dela ter svetovni trg zagotavlja perspektivno prihodnost DO.

Ljubo Osovnikar

Prizadevanja po večjem izvozu v LIP-u

Situacija, v kateri se nahaja naša družbena skupnost je pač takšna, da zahteva večje izvozne rezultate. Tu mislim na stanje jugoslovanske plačilne bilance in težave, ki izvirajo iz tega. Kot nam je znano, te težave niso kratkoročna zadeva, pač pa dolgoročna. Rezultati prvih 6 mesecev kažejo, da se težave nadaljujejo. Jugoslavija ni dosegla načrtanih uspehov na področju izvoza. Trgovinski deficit ob polletju je prevelik in če se bodo te tendence nadaljevale do konca, bo situacija še slabša.

Tudi izvozna situacija v DO LIP Bled je precej zaskrbljujoča, saj smo v prvem polletju letošnjega leta izvozili nekaj manj kot v enakem obdobju lani. Če pa dosežen letošnji izvoz primerjamo s planiranim, pa je slika še slabša. Eden od glavnih vzrokov, ki je nam vsem dobro znan, je ta, da pri nas naraščajo cene surovinam veliko hitreje (7–10 krat) kot v državah, kamor izvažamo končne izdelke. Tako stojimo pred dilemo: ali naj zmanjšamo dohodkovno uspešnost ali naj zmanjšamo kapacitete.

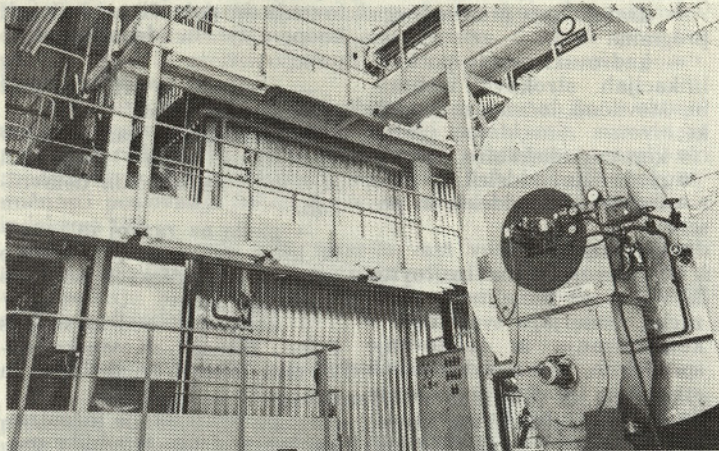
Vse skupaj nas je pripeljalo do odločitve, da je prišel trenutek, da organiziramo vse subjektivne sile v naši DO, da skušamo ob isti zaposlenosti doseči vsaj nivo lanskega izvoza, če že ne planiranega. To pa bo mogoče doseči le z agresivno izvozno politiko, ki bo imela oporo v sodelovanju znotraj naše DO kot tudi z zunanjimi dejavniki.

Z nekaterimi akcijami za povečanje izvoza smo pričeli že v začetku letošnjega leta. Tako smo začeli obdelovati nova tržišča za izdelke, ki jih že izvažamo. Skušamo pridobiti tudi kupce za vhodna vrata kot tudi za nove pohištvene izdelke. Naj navedem podatek, da smo s ponudbami našega pohištva prisotni v državah: ZDA, Kanada, Venezuela, Argentina, Avstrija, Italija, Francija, Nizozemska, ZRN, Švica, Danska, Švedska, Finska, Madžarska, Islandija, Libija, Kuwait, Sudan, Avstralija, Japonska. Nekaj odgovorov oziroma naročil smo že prejeli, pridobili smo nove kupce v Islandiji, Sudanu, Franciji, Venezueli, računamo pa, da bodo naše ponudbe sprejeli tudi kupci iz Francije, ZRN, Madžarske, Japonske in Kuwaita.

Podobno akcijo smo izvedli tudi pri prodaji opažnih plošč, ki predstavljajo naš glavni artikel in pri prodaji vrat. Ugodne rezultate pričakujemo v mesecu septembru.

Drago Primožič

Proizvodni procesi v celulozi

ENERGETIKA

Pri proizvodnji papirja, celuloze in pinotana je potrebna poleg surovin in naprav tudi toplotna in električna energija. Za proizvodnjo toplotne in električne energije imamo v tovarni poseben obrat – energetiko, ki obsega naslednja postrojenja:

- parni blok kotel 14 t/h, 19 bar, 250 stop. Celzija
- parni kotel 40 t/h, 64 bar, 500 stop. Celzija

– 6,4 MW turboagregat z odjemi 3,5 bar, 170 stop. Cel. in 12 bar, 210 stop. Celzija

– mazutno gospodarstvo z rezervoarjem 2000 kub. m

– naprave za kurjenje z zemeljskim plinom

– tehnološka voda

– hidroelektrarna 240 KW na reki Sori

– 35 KV in 6,3 KV stikališče za razvod električne energije po tovarni.

V industrijski toplarni proizvajamo na večjem kotlu pregreto visokotlačno paro 60 bar,

500 stop. Celzija, ki poganja turbino z odjemi pare. Tako dobimo iz turbine paro 3,5 bar, ki se uporablja na papirnem stroju za sušenje in v belilnici za beljenje celuloze; 12 barsko paro pa se uporablja za kuhanje celuloze. Iz razlike v ekspanziji pare dobimo na generatorju električno energijo, torej dobimo namesto izgub na reduciranih ventilih električno energijo.

Manjši kotel – parni blok kotel se uporablja le za remonte in zastoje na večjem kotlu in lahko pokriva polovico potrošnje cele tovarne. Na kotlih kurimo srednje kurilno olje – mazut, pred tremi leti pa se je tovarna priključila tudi na slovensko plinovodno omrežje in v zadnjem času kurimo izključno zemeljski plin iz SZ, mazut pa kurimo le ob eventualnih redukcijah, ki ponavadi nastopijo v zimskem času.

Kljub temu, da so naprave v energetiki najmoderneje z visokim toplotnim in električnim izkoristkom in da zgoznavanje dnevno kontroliramo v laboratoriju, pa energija še vedno predstavlja petino vseh stroškov končnega proizvoda – papirja. Zgovoren je podatek, da približno za kilogram

papirja rabimo kilogram maza.

V proizvodnji celuloze in papirja porabi tovarna 800 kub. m tehnološke vode na uro. Pet vodnjaških črpalk, ki črpajo vodo v globokih vodnjakih, obratujejo paralelno, vendar se ta voda najprej vodi v toplotno za hlajenje kondenzatorja turbine, se dogreje za približno od 5 do 8 stop. Celzija šele nato se uporablja kot tehnološka voda. Na ta način »odpadno toploto« ne zavržemo, saj je v proizvodnji v večini primerov ugodnejše uporabljati tehnološko vodo z višjo temperaturo (razen za hlajenje nekaterih naprav).

Tovarna je locirana ob reki Sori, na kateri se nahaja še en elektroenergetski objekt. Vodna turbina poganja generator moči 240 KW in proizvede približno 5 % potrebne električne energije. Pomen te hidroelektrarne je znatno večji kot kažejo številke; ne rabi goriva, zato je električna energija zelo poceni, poleg tega pa jo lahko stavimo v obratovanje po eventualni havariji brez pomoči od zunanjega dobavitelja in služi za napajanje najnujnejših naprav.

Vladimir PEČEK

Investicije v stabilizaciji

Stabilizacijski ukrepi so močno odjeknili v doslej dokaj sproščeni investicijski dejavnosti in bančni kreditni politiki. Draženje sredstev za večkrat pomanjkljivo pripravljene investicije je preseglo finančne zmogljivosti investitorjev, ki so se morali pretirano zadolževati, končno pa še slabo zamišljena investicija ni dala pričakovanih rezultatov. Zaradi slabo pripravljenih tehnično-programskih in finančnih dokumentacij o konstrukciji finansiranja, pa se je uresničevanje investicije – gradnja in nabava opreme – zavlajevala, kar je povzročalo velike podražitve. Mnoge je zavedla odprta pot do komercialnega zadolževanja pri inozemskih dobaviteljih opreme. Devizni krediti so se večali, devizne obresti pa so iz več razlogov rasle. Pri izbiri opreme ni bilo upoštevano načelo, da ima prednost domača oprema. Res pa je, da tudi domači proizvajalci opreme niso dovolj poslovni in pripravljeni upoštevati pogodbenih pogojev. Višjo silo pomenijo pomanjkanje repromaterialov in dopolnilnih strojnih elementov – tudi zaradi pomanjkanja deviz ali pa zaradi uvoznih pogojev.

Te in vrsto drugih problemov je povzročilo, da je bil sprejet zakon o začasni prepo-

vedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v 1981. Torej, zakon velja do konca leta.

Hkrati pa so določeni pogoji za izvajanje zakona, ki določajo postopek za ocenjevanje investicijskih zasnov in investicijskih programov.

Komisija za oceno investicij v SR Sloveniji in območne komisije za oceno investicij so v formiranju in pripravljajo pogoje in način za ocenjevanje investicijske dokumentacije. Gradivo za oceno je zelo obsežno in podrobno in je dodatno delo, ki zahteva dodaten čas za pripravo investicijskega elaborata. Vse podatke pa mora dostaviti uporabnik družbenih sredstev pristojni podružnici Službe družbenega knjigovodstva v enajstih izvodih. Med ocenjevalne osnove spadajo enotni kriteriji za ocenjevanje investicijske namere.

V kriterijih so zajeti in ocenjeni:

- dohodek na delavca,
- dohodek na porabljeni dinar investicijskih sredstev,
- delež deviznega prihodka izvoza v celotnem prihodu,
- delež proizvodnje deficitarnih surovin in osnovnih prehrabnih proizvodov,
- racionalizacija zaposlovanja,
- razvojno-tehnološka usmeritev,
- racionalna raba energije in surovin,

– prostorsko-ekološke zahteve.

Torej je seznam pogojev dovolj bogat, sito za investicije zelo gosto, posebno še, ker računamo na 50 % izvoz od celotnega prihodka in to še na konvertibilno območje.

S temi enotnimi kriteriji je tudi zajet republiški dogovor o prestrukturiranju gospodarstva, ki je podan v družbenem planu Slovenije.

Za oceno investicijskih zasnov pa mora investitor pridobiti mnenje o usklajenosti z občinskimi, regijskimi srednjeročnimi načrti, pri teh ocenjevanjih morajo biti vključeni tudi SOZD.

Glede na bančni finančno-kreditni potencial pa tudi pristojna banka in pa institut za ekonomiko investicij pri Ljubljanski banki, dajejo mnenje o smotnosti uporabe družbenih sredstev za konkretno investicijo in za uporabo dopolnilnih sredstev za investicije.

Če se z vsem tem, kar je tukaj napisano obrnemo na naše gozdno-lesno gospodarstvo in če nastavimo tudi tej panogi drobno sito, lahko ugotovimo, da ta dejavnost izpolnjuje vrsto zahtevanih kriterijev in da bi tovrstne investicije imele pogoje tudi v tem obdobju zaostrenih stabilizacijskih in zaostrenih investicijskih prijemov.

In sicer odgovarja panoga tem in še drugim kriterijem, ki so potrjeni in dokazljivi:

- izvozna usmerjenost in uresničevanje pozitivne devizne bilance na konvertibilnem tržišču,
- proizvodnja surovine (lesne), ki je edina obnavljajo-

ča se in trajna ter kvalitetno vrhunska in ki je tudi vir energije,

– predelava lastne surovine v lesno-industrijskih obratih,

– izboljšuje in varuje človekovo okolje in najbolj smotrno izrablja prostor, saj gozd prirašča na najslabših bonitetah zemljišča,

– je faktor obrambne sposobnosti in družbene samozasčite,

– je faktor za razvoj turizma, tudi kot izvozne panoge,

– in sestavni del kmetijskega gospodarstva.

Glede na pomembnost gozdno-lesnega gospodarstva, vsebuje srednjeročni plan Temeljne banke Gorenjske določilo o »podpiranju naložb v gradnjo gozdnih prometnic« in »ob enaki uspešnosti naložb v industrijo«. Podpira tudi investicije v lesarstvo med drugimi, približno dvanajstimi industrijami.

Vprašujemo se, če bo taka usmeritev resnično zagotovila odgovarjajoči razvoj gozdnega gospodarstva v regiji tako, da bo izpolnjevala vse naloge, ki družba pričakuje, da jih gozdarstvo izpolni?

Iz dosedanje investicijske politike v obdobju 1976–1980 je po podatkih Temeljne banke Gorenjske, Kranj razvidno, da je lesna industrija od celotne porabe investicijskih kreditov dobila 8 %, oziroma 176.236.000 din kreditov. Več so dobile črna metalurgija – 20 %, elektro – 16 %, gumarska – 18 % in kovinsko-predevalna – 11 %. Gozdarstvo pa je od celotnega kreditnega potenciala dobilo – 2 %.

JK

Skupne ideje

Gozdno-lesno proizvodne panoge vključujejo v svojo verigo reprodukcijske celote raznovrstne poklice in dejavnosti. Specializacija dela in visoko zahtevna strokovnost narekuje oblikovanje profila lesarskega strojnika, elektrotehnikarja in specialistov za hidravliko in pnevmatiko in programatika, ki so desna roka vse proizvodnje, od gozda do končnega lesnega izdelka.

Današnja strojna oprema ne zahteva več le ključavničarja – vzdrževalca. Zahteva razgledan in sposoben team, ki je v stanju vzdrževati in zagotoviti neoporečno delovanje zamotane strojne konstrukcije, ki je kompleks kovinske, hidravlične, pnevmatske, elektro- ter računalniško-programске strukture. Vsi, ki posamezno ali skupno obvladajo tako tehniko, so nepogrešljivi člen proizvodne verige v gozdno-lesnem proizvodnem procesu.

Z vlogo, ki jo imajo kot člani kolektivov, nastopajo ti naši strojni tehniki vseh zvrsti v delavskih samoupravnih orga-

nih in strokovnih svetih po temeljnih organizacijah.

Pokazali pa so tudi željo, da bi se v okviru dejavnosti »GLG« medsebojno spoznavali in da bi dejavnosti po temeljnih organizacijah spoznavali in uporabljali za skupno korist. Zato smo na pobudo nekaterih strojnikov iz naših vrst že v juniju t.l. imeli razgovore na Bledu. S posebno anketo o osnovnih karakteristikah posameznih strojniških birojev in delavnic v »GLG«, smo zbrali nekatere podatke, ki pa žal, tudi tokrat niso popolni. Vsi niso sodelovali, kar pa upamo, da bodo na naslednjem sestanku, ki bo oktobra v Alpesu, nadoknadili. Zato vam ne moremo tu posredovati podatkov, ki bi nakazali obseg in program ter možni potencial teh dejavnosti v naši sestavljeni organizaciji združenega dela, ko bo prišlo do boljšega sodelovanja organizacij in posameznikov.

Na posvetu so sodelovali kovinarji in strojniki članic: Alplesa, Aero, LIP Bled, GG Bled. Posebej vabljeni direktor Filba Bohinj, želi trajno sodelovati v tej skupini. Ostale članice niso bile zastopane.

Na povabilo so sodelujoči predstavili take podatke:

– kratek opis proizvodnega programa

– kadrovski sestav po kvalifikacijah, strokovni izobrazbi, številčno ločeno za oddelke:

- konstrukcijski biro,
- proizvodni oddelek,
- vzdrževalni oddelek in posebej
- brusilnice.

Ob tem je treba ugotoviti, da nekatere temeljne organizacije usmerjajo svoje delo v konstruiranje in izdelovanje specifičnih lesno-obdelovalnih strojev in transportnih linij in da se tudi že povezujejo z raznimi evropskimi proizvajalci, in to zelo upešno. Po tej poti, če bo razvoj še bolj napredoval tudi v količinah in pestrosti asortimana, bo mogoče zmanjšati zavisnost od uvoza in obogatiti lesno-predelovalne obrate s stroji domače proizvodnje.

Glede na uspešne razgovore so prisotni poverili nalogo službi »GLG«, da v oktobru skliče naslednji sestanek v Alpesu, kjer bodo na ogled tudi novo izdelani stroji.

Prva razprava je pokazala na potrebo in nujnost takih posvetov, in bili so sprejeti sledeči sklepi:

– z medsebojnimi stiki se bodo ponudile možnosti sodelovanja in pomoči ter načrtne kooperacije in dopolnjevanja programov;

– utrjevati je pripravo dela in razvojno službo;

– uskladiti razpoložljive zmogljivosti na specialnih strojih v mehaničnih delavnicah;

– glede na razvoj in potrebe lesne industrije je potrebno težiti h kompleksni ponudbi domačih strojev;

– utrditi je sodelovanje s Filbo, Elmont, Kovinska delavnica Bled, Verigo, Iskro in drugimi;

– povečati akcije inženirirga, ker se druge republike osamosvajajo in le še poredkoma uresničujejo naročila pri nas

– naročila padajo;

– na naslednjem sestanku je treba zagotoviti udeležbo vseh članic;

– podatke je treba še razširiti na opis specialnih obdelovalnih orodnih strojev;

– tov. direktorji naj bi bolj zainteresirali kadre za sodelovanje na teh razgovorih;

– vzdrževalci, proizvajalci in konstruktorji strojev so gozdarjem in lesarjem neobhodno potrebni sodelavci!

J. H.

Ugotovitve

o rezultatih poslovanja članic SOZD »GLG« v I. polletju 1981

1. V primerjavi s I. polletjem 1980 kažejo rezultati, doseženi v letošnjem I. polletju (po glavnih elementih gospodarjenja), sledeče indekse:

	Lesna ind.	Gozdarstvo	Celuloza	SOZD »GLG«
celotni prihodek	164	165	159	163
porabljena sredstva	177	176	170	176
dohodek	130	156	139	137
čisti dohodek	128	160	151	138
bruto osebni dohodki	125	138	138	129
akumulacija	154	216	175	168
izvoz po dosež. prilivu	188	109	174	180
povpreč. število zaposlenih po vkalk. urah	99,7	97,6	104,9	99,8

Rezultati gospodarjenja v I. polletju 1981 so ugodni ob bistveno težjih pogojih gospodarjenja kot v I. polletju preteklega leta. Osnovna značilnost gospodarjenja v letošnjem polletju je bila izredno dinamična rast cen, ki je bila veliko večja pri surovinah in reprodukcijskem materialu kot pri finalnih proizvodih. Nestabilne tržne razmere, ki so predvsem prizadele preskrbo industrije z osnovnimi surovinami in reprodukcijskim materialom, so značilne predvsem za obdobje zadnjega četrtletja preteklega leta in prvega četrtletja letošnjega leta. Te so se po tem obdobju pričele delno umirjati, čeprav imajo še vedno tendenco naraščanja.

Kljub omenjenim težavam se je fizični obseg proizvodnje v SOZD »GLG« povečal in sicer: pri lesni industriji za okrog 10 % in pri gozdarstvu za 6,2 %. Tovarna celuloze Medvode fizičnega obsega proizvodnje v primerjavi z enakim obdobjem 1980 ni povečala.

Dinamika porasta nominalnega vrednostnega obsega celotnega prihodka **lesne industrije** je v I. polletju 1981 nekoliko večja kot v I. polletju lanskega leta. K temu je v glavnem prispevala **Jelovica Škofja Loka**, ki je bistveno povečala proizvodnjo stavbnega pohištva in obenem s selekcijo proizvodnega programa oken uspešno korigirati tudi prodajne cene. Večjo dinamiko je dosegel tudi **ZLIT Tržič**, ki ima fleksibilen proizvodni program. Poleg povečanja obsega proizvodnje in produktivnosti dela je

LIP Bled s povečanjem prodajnih cen stavbnemu pohištvu v glavnem pokrival podražitve surovin in materiala, vse to pa vpliva na zmanjšanje konkurenčne sposobnosti na tujem trgu, ob povečani recesiji gradbeništva pa je čutiti zastoj v prodaji gradbenih plošč.

Na drugi strani zaostaja za lansko dinamiko porasta celotnega prihodka **Alplesa Železniki**, ki ni imel možnosti za ustrezno povečanje cen sestavljivemu pohištvu. Velik del prodaje je bil realiziran po nižjih cenah tudi na račun starih pogodbenih obveznosti. Proizvodnja v Alpesu je v I. polletju trpela zaradi občutnih motenj v preskrbi z osnovno surovino (hlodovina, iverne plošče). Izpad dovoza hlodovine v zimskih mesecih je povzročil nižjo proizvodnjo žaganega lesa, pomanjkanje ivernih plošč in hrastovih letov pa je otežkočalo hitrejšo uvedbo novega programa sestavljivega pohištva v proizvodnjo.

LIO Gradis Škofja Loka je letos svojo dejavnost zaradi pomanjkanja zadostnih naročil na domačem trgu v glavnem usmeril v izvoz, katerega večji del finančne realizacije pa bo dosežen šele v drugi polovici letošnjega leta.

Gozdarstvo je letos zabeležilo izreden nominalni porast celotnega prihodka z indeksom 166, ki je ob 6,2 % večji blagovni prodaji v glavnem rezultat povečanja cen gozdnim sortimentom. Bistveno večje povečanje dohodka beleži GG Bled, kjer je fizični obseg prodaje za 15,7 % večji, pri GG Kranj pa za 1,6 % manjši kot v enakem lanskem obdobju. Prodaja gozdnih sortimentov v letošnjem letu zaostaja le v zasebnem sektorju GG Kranj, kjer je leta manjša za 4,4 % oz. za okoli 2.000 kub. m.

Tovarna celuloze Medvode je kljub občasnim motnjam v preskrbi s kvalitetno lesno surovino uspešna z boljšo strukturo proizvodnje papirja in spremenjenimi cenami povečati celotni prihodek iznad dinamike tako I. polletja lanskega leta kot tudi I. tromesečja letošnjega leta.

Že omenjena hitrejša rast cen repromateriala in surovin od cen finalnih izdelkov je povzročila, da se je **pri lesni industriji in tovarni celuloze** zmanjšala ekonomičnost poslovanja v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta. Padec stopnje ekonomičnosti poslovanja ob koncu I. polletja je pri lesni industriji opazen tudi v primerjavi s I. tromesečjem t.l. K temu je v dobršni meri prispevala zmanjšana ekonomičnost poslovanja v trgovinskih TOZD kot rezultat zamrznjenih marž.

Posledica nižje stopnje ekonomičnosti poslovanja v primerjavi z enakim obdobjem lani je zmanjšana dinamika prirasta dohodka, ki je za 4 indeksne točke manjša kot v enakem lanskem obdobju.

Zmanjšana je tudi ekonomičnost poslovanja v **gozdarstvu**, vendar je zaradi relativno nizke udeležbe porabljenih sredstev v celotnem prihodu prirast dohodka še vedno na visokem nivoju z indeksom 156, kar je 20 indeksnih točk več kot ob koncu lanskega

I. polletja. Negativno odstopanje od tega povprečja beleži GG Kranj, kjer je udeležba prevzetih vrednosti skupnih proizvodov od kmetov, ki bremenijo porabljena sredstva, dvakrat večja kot pri GG Bled in predstavljajo 50 % od skupnega zneska porabljenih sredstev.

Pri **Tovarni celuloze Medvode** so na zmanjšano ekonomičnost vplivali za 70 % večji stroški porabljenih surovin in reprovromateriala in za 120 % večji stroški porabljene energije, ki predstavljajo 85 % porabljenih sredstev. Kljub zmanjšani ekonomičnosti poslovanja beleži Tovarna celuloze porast dohodka z indeksom 139.

Za 13 indekssnih točk hitrejša rast vrednosti porabljenih sredstev od rasti vrednosti celotnega prihodka v letošnjem letu je v I. polletju t.l. zmanjšala dinamiko rasti dohodka v SOZD »GLG« za 2 indekssni točki.

2. Delitev doseženega dohodka

Ob nekoliko večjih obveznostih iz dohodka, na kar vpliva predvsem obračunana amortizacija nad predpisanimi stopnjami, se je čisti dohodek povečal pri lesni industriji z indeksom 128. Tega indeksa ne dosegata le LIO Gradis in Alples, ki je po vrednosti doseženega čistega dohodka ostal na ravni lanskega I. polletja.

Doseženi indeks čistega dohodka je pri gozdarstvu za 4 indekssne točke večji kot indeks dohodka in za 60 % večji kot v I. polletju leta 1980.

Za 14 indekssnih točk manjša rast obveznosti iz dohodka od rasti dohodka v **Tovarni celuloze** je povzročila bistveno ugodnejšo rast čistega dohodka. Ta je za 51 % večji kot v enakem obdobju preteklega leta. Na manjšo rast obveznosti iz dohodka je vplivalo predvsem upadanje udeležbe obveznosti za obresti, ki so letos večje le za 4 %.

V primerjalne namene smo v podatkih obsega čistega dohodka in bruto osebnih dohodkov za predhodno obdobje reducirali z ustreznim faktorjem glede na prenos prispevkov iz bruto OD, ki se v letu 1981 pokrivajo neposredno iz dohodka.

Na nivoju republike Slovenije velja že drugo leto poseben družbeni dogovor, ki usmerja delitvena razmerja med ustvarjenim dohodkom in doseženimi izplačili za OD. Tako mora v letu 1981 rast bruto osebnih dohodkov v materialni proizvodnji zaostajati za 5 % za rastjo dohodka. Članice SOZD »GLG« so tudi letos v celoti upoštevale določila tega dogovora in pri tem do konca I. polletja dosegle naslednje rezultate:

	Povečanje doseženega dohodka v %	Možna rast bruto OD v % po dogovoru	Dejanska rast bruto OD po delitvi v %
Alples Železniki	+ 7 %	+ 20, 0 %	+ 9 %
LIO Gradis	+ 28 %	+ 27,44 %	+ 21 %
Jelovica Šk. Loka	+ 47 %	+ 39,72 %	+ 33 %
LIP Bled	+ 30 %	+ 29,10 %	+ 29 %
ZLIT Tržič	+ 50 %	+ 41,00 %	+ 33 %
Lesna industrija	+ 30 %	+ 29,10 %	+ 25 %
GG Bled	+ 69 %	+ 40,00 %	+ 48 %
GG Kranj	+ 40 %	+ 38,00 %	+ 29 %
Gozdarstvo	+ 56 %	—	+ 38 %
Celuloza Medvode	+ 37 %	+ 37,83 %	+ 38 %
SOZD »GLG«	+ 39 %	+ 35,89 %	+ 29 %

Kot je razvidno iz gornjih razmerij so vse naše članice upoštevale določila družbenega dogovora o razporejanju dohodka v letu 1981. Realni osebni dohodki so v primerjavi s predhodnim obdobjem najbolj zaostali v Alplesu Železniki.

Posledica tako ugodnega delitvenega razmerja je bistveno povečana akumulacija, ki je po začasnih delitvi ob periodičnem obračunu za I. polletje višja pri:

— lesni industriji za	54 %
— gozdarstvu za	148 %
— Celulozi Medvode za	75 % in
— povprečju SOZD »GLG« za	68 %

V okviru lesne industrije je največji prirast akumulacije dosegla Jelovica Škofja Loka, ki se je po absolutnem rezultatu že izenačila z obsegom akumulacije v LIP Bled.

Gozdarstvo je zaradi visoke rasti dohodka več kot podvojilo obseg akumulacije predvsem po zaslugi rezultatov GG Bled, kjer je za 15 % povečana blagovna oddaja ob povečanju cen gozdnih sortimentov. GG Kranj ob nekoliko zmanjšani blagovni oddaji gozdnih sortimentov kot lani ter ob večjih stroških na enoto proizvoda in slabši strukturi gozdnih sortimentov nasproti GG Bled bistveno zaostaja.

Tovarna celuloze v Medvodah je obseg akumulacije od lanskega I. polletja na letošnje polletje povečala za 75 %. Taka ugodna rast izvira predvsem iz relativno zmanjšanih obveznosti iz dohodka pri občutno večji udeležbi vrednosti premaznih papirjev v vnovčeni realizaciji.

Primerjava doseženih rezultatov s planiranimi. V naslednji preglednici so v % izražene dosežene letne planske obveznosti (po glavnih elementih gospodarjenja):

	Lesna ind.	Gozdarstvo	Celuloza	SOZD »GLG«
Celotni prihodek	45	54	49	46
Porabljena sredstva	44	55	45	45
Dohodek	48	55	59	51
Čisti dohodek	47	56	59	51
Bruto osebni dohodki	47	48	48	47
Akumulacija	51	72	72	58
Izvoz	36	57	31	35

Če predpostavljamo, da se bodo v drugi polovici leta rezultati lesne industrije izboljšali ob bolj umirjeni rasti cen surovin in reprovromateriala, lahko ocenimo, da so doseženi rezultati I. polletja skladni s planiranimi za to obdobje. Težje bo doseči le planirane celoletne izvozne rezultate, z izjemo Jelovice in LIO Gradis, ki pretežni del realizacije izvoznih poslov planirata v drugi polovici leta. Tudi doseganje planskih obveznosti gozdarstva je normalno, kajti v drugi polovici leta ni pričakovati tako dinamične rasti cen in tudi ne izdatnega povečanja blagovne oddaje.

3. Primerjalni kazalci uspešnosti poslovanja v I. polletju 1981

a) V preglednici II.) so razvidni primerjalni kazalci uspešnosti poslovanja. Za primerjavo navajamo razlike, ki jih posamezne članice SOZD »GLG« pri nekaterih kazalcih dosegajo v primerjavi s povprečjem SOZD in v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta:

	(razlike v din)					
	Dohodek na delavca		Obračunani mesečni neto OD na delavca		Akumulacija na delavca	
	1980	1981	1980	1981	1980	1981
Povprečje SOZD	184.450	253.007	8.505	10.775	39.373	66.253
Alples	− 6.226	− 65.490	+ 451	− 1.276	− 2.866	− 34.232
LJO Gradis	+ 16.932	+ 1.438	+ 52	+ 75	+ 27.740	+ 10.611
Jelovica	− 49.170	− 52.751	− 757	− 561	− 18.096	− 16.467
LIP Bled	− 5.417	− 13.922	− 234	+ 517	+ 797	− 4.904
ZLIT	− 21.456	− 8.813	− 1.080	− 1.046	− 4.754	+ 4.267
GG Bled	+ 50.020	+ 143.006	+ 403	+ 1.614	+ 6.873	+ 48.553
GG Kranj	− 7.224	+ 6.317	+ 291	+ 695	− 18.324	− 32.346
Celuloza	+ 104.486	+ 130.864	+ 655	+ 973	+ 44.101	+ 62.359

Gornje absolutne razlike kažejo, da so se pogoji pridobivanja dohodka posameznih članic bistveno spremenili. Tako so po kazalcu dohodek na delavca najbolj povečali pozitivno razliko do povprečja SOZD »GLG« gozdarji. Dohodek na delavca je bil v gozdarstvu v I. polletju 1980 za 10,8 % večji od povprečja SOZD »GLG«, v letošnjem I. polletju pa večji že za 28,7 %. Prav tako so zmanjšali relativno razliko do povprečja SOZD »GLG« Jelovica Škofja Loka in ZLIT Tržič.

Alples Železniki, LIO Gradis, LIP Bled so po tem kazalcu relativno zaostali za povprečjem SOZD »GLG«.

Tesno povezano s prejšnjim kazalcem se gibajo tudi razlike pri povprečnih čistih osebnih dohodkih na delavca. Glede na visoko stopnjo rasti življenjskih stroškov so povprečni osebni dohodki relativno najbolj zaostali v Alplesu Železniki.

Pri povečanju dosežene akumulacije na delavca od lanskih 39.373 din na letošnjih 66.253 din v povprečju SOZD »GLG« so v I. polletju tega leta udeleženi pri lesni industriji LIO Gradis Škofja Loka in ZLIT Tržič, v gozdarstvu GG Bled in posebej še Tovarna celuloze Medvode. Vse ostale članice zaostajajo za tem povprečjem, posebno izdatno pa Alples Železniki in GG Kranj, delno pa tudi Jelovica in LIP Bled.

Poslabšala se je tudi donosnost poslovanja, merjena z dohodkom v primerjavi z uporabljenimi poslovnimi sredstvi, kar izrazito nastopa pri DO Alples, DO Jelovica in DO LIP Bled.

b) Iz primerjalnih kazalcev, prikazanih v preglednicah III.) a, b, c, ugotavljamo:

— v okviru lesne industrije močno izboljšan položaj proizvodnih TOZD Jelovice Škofja Loka po vseh izkazanih kazalcih in relativno nazadovanje dveh proizvodnih TOZD Alplesa (TOZD Sestavljivo pohištvo in TOZD Predelava masivnega lesa). Po izkazanih kazalcih je opazna učvrstitev pozicij TOZD ZLIT, dočim so ostali TOZD več ali manj na nespremenjenih mestih;

— po izkazanem kazalcu uspešnosti dohodek na delavca pri gozdarskih TOZD in TOK je vidna dominacija proizvodnih TOZD GG Bled, ki dosegajo najboljše rezultate tudi po ostalih dveh kazalcih.

4. Zunanjetrgovinsko poslovanje članic SOZD »GLG« v I. polletju 1981

Kljub zaostreni situaciji na konvertibilnih tržiščih beležimo v I. polletju t. l. v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta pri izvozu velike uspehe, saj je ta za 80 % večji kot v enakem obdobju 1980.

K izdatno povečanemu izvozu, ki je bil realiziran na konvertibilnem trgu, sta izdatno pripomogla LIO Gradis in Jelovica Škofja Loka z novimi izvoznimi posli v Italiji in Iraku in kate-rega večji del bo realiziran šele v drugi polovici leta. Poleg LIP Bled in ZLIT Tržič, ki pomemben del svoje realizacije dosegata z izvozom, sta v I. polletju t. l. izredno povečala svoj izvoz tudi Alples Železniki in Tovarna celuloze Medvode s proizvodi, ki težko prodirajo na konkurenčnem svetovnem trgu.

Uvoz se je povečal za 47 %, kar pomeni ob povečani stopnji izvoza ugodnejši neto devizni efekt.

5. Investicijska dejavnost v SOZD »GLG« v I. polletju 1981

Investicijska vlaganja (po knjigovodskih podatkih za investicije v teku) so se pri lesni industriji zmanjšala za 49 %, za gozdarstvo povečala za 74 %, v povprečju za SOZD »GLG« pa so nižja za 29 % nasproti istemu obdobju preteklega leta.

V absolutnih zneskih so bila vlaganja v I. polletju 1981 v primerjavi s I. polletjem 1980 naslednja:

(v 000 din)

	I. poll. 80	I. poll. 81	Indeks
Alples	17.409	8.667	50
LIO Gradis	10.604	5.750	54
Jelovica	22.863	16.321	71
LIP Bled	29.540	15.031	51
ZLIT	13.806	2.499	18
Lesna industrija	94.222	48.268	51
GG Bled	16.179	28.774	178
GG Kranj	8.827	14.664	166
Gozdarstvo	25.006	43.438	174
Celuloza	16.121	3.964	25
SOZD »GLG«	135.349	95.670	71

Taka izdatna redukcija investicijskih vlaganj pri članicah lesne industrije je posledica odlaganja odločitev Temeljne banke Gorenjske, ki v letošnjem letu razpolaga le z minimalnimi razpoložljivimi sredstvi za investicije. Vsa skromno razpoložljiva sredstva pa naj bi bila namenjena le za prioritete namene, ki so strogo usmerjeni po kriterijih splošnega republiškega dogovora o investicijah.

6. Problematika financiranja tekočega poslovanja

Iz posebnih podatkov periodičnega obračuna je razvidno, da se je povprečna vrednost uporabljenih obratnih sredstev v I. polletju napram celoletnemu povprečju 1980 v SOZD »GLG« povečala za 33 %, kar v absolutnem znesku pomeni 82 starih milijard dinarjev, od tega pri lesni industriji za 58 starih milijard dinarjev. To je posledica povečanega obsega poslovanja, zlasti pa še povečanja vrednosti zalog nedovršene proizvodnje in gotovih izdelkov ob koncu I. polletja. Zaradi podražitve narašča tudi vrednost zalog osnovnih materialov in surovin, precej močno pa narašča v I. polletju tudi obseg nekritih terjatev.

Po podatkih ugotavljamo, da so za kritje povečanih potreb bila skoraj podvojena sredstva kratkoročnih kreditov iz bančnih sredstev, v precejšnjem delu tudi iz naslova povečanih izvoznih poslov.

Za reševanje problemov tekoče likvidnosti je koristno služila tudi pomoč pri vzajemnem financiranju med članicami SOZD »GLG«, ki je v I. polletju dosegel obseg 133 milijonov din.

Okoli 80 % gornjega zneska, je bilo uporabljeno za tekoče potrebe Alplesa Železniki, ostalih 20 % pa za Tovarno celuloze Medvode, Jelovico in LIO Gradis Škofja Loka, ki v določenih obdobjih občutijo bolj zaostren položaj finančne likvidnosti. Te občasne likvidnostne težave so pomagali premostiti LIP Bled, GG Bled in GG Kranj, predvsem z odkupom menic.

Finančno analitska služba
SOZD »GLG«

GLG

GG — Bled
GG — Kranj
ALPLES — Železniki
JELOVICA — Škofja Loka
LIP — Bled
ZLIT — Tržič
AERO-CELULOZA — Medvode
GRADIS-LIO — Škofja Loka

Medsebojna oskrba s surovinami v SOZD

Z letnim planom se članice SOZD medsebojno obvežejo, kako si bodo dobavljale lesno surovino, bodisi hlode, žagan les ali lesne ostanke. V prvem tromesečju je bil rezultat po dinamiki manj ugoden. Zima je onemogočala spravilo in dovoz hlodovine, kar se je odrazilo pri dobavah žaganega lesa in lesnih ostankov.

Rezultati v prvem polletju pa so obetavnejši, še bolj ugodni pa za obdobje I. 1. do 31. 8. 1981:

	Prejemnik	Plan	Realizirano	%	dinamika
66,6 %					
1. GG Kranj					
iglavci hlod.	Alples	18.000	13.715	76,2	+ 10
	Gradis	20.700	14.927	72,1	+ 6
	Jelovica	20.300	17.351	85,5	+ 20
	ZLIT	23.000	14.691	63,8	- 3
	Skupaj	82.000	60.684	74,0	+ 12
bukev hlod.	Alples	7.000	3.000	42,8	- 42
	ZLIT	2.000	1.200	60,0	- 6
celulozni les	Celuloza	12.000	9.146	76,2	+ 10
2. GG Bled					
iglavci hlod.	LIP	85.500	60.180	70,0	+ 4
celulozni les	Celuloza	17.000	15.166	89,0	+ 23
3. lesni ostanki					
za celulozo	Dobavitelj	Plan	Realizirano	%	dinamika
	Alples	2.590	1.544	59,0	- 7
	Gradis	5.398	4.015	74,3	+ 8
	Jelovica	5.200	3.649	70,0	+ 3
	LIP	4.950	6.581	133,0	+ 66
	ZLIT	3.000	1.641	54,7	- 11
	Skupaj	21.138	17.430	82,5	+ 16
4. žagan les za					
Jelovico	Alples	800	540	68,0	+ 2
	Gradis	2.000	552	28,0	- 38
	LIP	1.000	595	60,0	- 6
	ZLIT	1.500	663	44,0	- 22
	Skupaj	5.300	2.350	44,0	- 22

Slaba je oskrba Jelovice z žaganim lesom, ki ji ga v teh mesecih ob velikih izvoznih obvezah primanjkuje bolj kot v prejšnjih letih. Sicer je sodelovanje z Jelovico prav zaradi teh poslov močnejše, saj kooperirajo v proizvodnji za izvoz v Irak in Italijo: Jelovica, Gradis, ZLIT in Alples, vključil se bo tudi LIP Bled. Predvsem neizpolnjevanje obveze dobav žaganega lesa iz Gradisa in ZLIT omili dejstvo, da sodelujeta v dobavah raznih elementov.

Jelovici pa izpad žaganega lesa kljub temu položaj otežuje, saj so dobave načrtovali za normalno proizvodnjo, ne pa za povečane potrebe. Zato bodo članice morale izpolniti svojo plansko obvezo, v duhu skupnega nastopa za izvoz pa po možnostih tudi kaj več.

Gašpersič Rok

Glasilo ureja uredniški odbor odgovornih urednikov internih glasil članic GLG: Tone Robič, Zoran Rautner, Franc Pavlin, Ivan Robič, Anica Greblo, Franc Kumer, Jože Lejko. Glavni in odgovorni urednik glasila GLG je Slavko Erzar. Tisk: TK Gorenjski tisk Kranj. Glasilo izhaja v nakladi 5.400 izvodov.